RAPPORT

DETALJREGULERING HYTTEUTBYGGING SUNDSÅSEN

KONSEKVENSUTREDNING

OPPDRAGSGIVER: KOMAS AS

EMNE: KONSEKVENSUTREDNING

DATO / REVISJON: 14.07.2023

DOKUMENTKODE: 10240037-02-PLAN-RAP-003-Konsekvensutredning

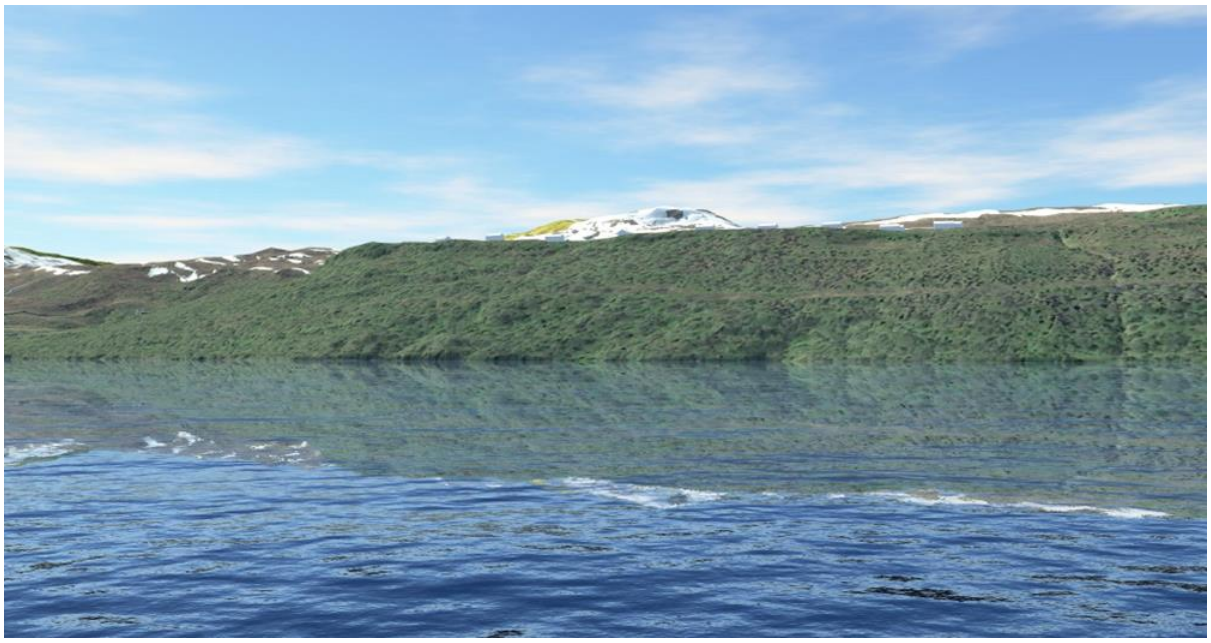

Multiconsult

Dette dokumentet har blitt utarbeidet av Multiconsult på vegne av Multiconsult Norge AS eller selskapets klient. Klientens rettigheter til dokumentet er gitt for den aktuelle oppdragsavtalen eller ved anmodning. Tredjeparter har ingen rettigheter til bruk av dokumentet (eller deler av det) uten skriftlig forhåndsgodkjenning fra Multiconsult. Enhver bruk av dokumentet (eller deler av det) til andre formål, på andre måter eller av andre personer eller enheter enn de som er godkjent skriftlig av Multiconsult, er forbudt, og Multiconsult påtar seg intet ansvar for slikt bruk. Deler av dokumentet kan være beskyttet av immaterielle rettigheter og/eller eiendomsrettigheter. Kopiering, distribusjon, endring, behandling eller annen bruk av dokumentet er ikke tillatt uten skriftlig forhåndssamtykke fra Multiconsult eller annen innehaver av slike rettigheter.

Multiconsult

RAPPORT

OPPDRAG	**Detaljregulering hytteutbygging Sundsåsen**	DOKUMENTKODE	10240037-02-PLAN-NOT-001
EMNE	Konsekvensutredning	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAGSGIVER	**Komas As**	OPPDRAGSLEDER	Edvard Duvsete
KONTAKTPERSON	Øyvind Brygfjeld	UTARBEIDET AV	Sara Waagen, Tonje I. Hilmarsen, Ingrid Nøren; Katinka Svatun Eines, Torunn Spets storhov
KOORDINATER	Sone: Øst: Nord:	ANSVARLIG ENHET	10234031 Enhet Midt, seksjon By og områdeutvikling
GNR./BNR.	156 / 1		

SAMMENDRAG

Plankonsulent Multiconsult ønsker, på vegne av Komas AS, å regulere deler av eiendommen 156 /1 ved Sundsåsen til fritidsboliger. Formålet er å lage en helhetlig plan legger til rette for fritidsbebyggelse og som ivaretar og tilpasses natur- og landskap og viktige kvaliteter i omgivelsene på best mulig måte.

Dette dokumentet konsekvensvurderer temaene landskap, friluftsliv og naturmangfold.

Det finnes en egen konsekvensutredning for temaet reindrift.

Konsekvensutredningene er vedlegg til reguleringsplan for hytteutbygging Sundsåsen.

Samlet vurdering og konsekvens av alle deltema samlet er gitt i planbeskrivelsen.

00	12.07.2023	KU-rapport som del av reguleringsplan	Sara Waagen, Tonje I. Hilmarsen, Ingrid Nøren, Katinka Svatun Eines, Torunn Spets Storhov	Torunn Spets Storhov	Edvard Duvsete
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

INNHOLD

1 Bakgrunn 5
1.1 Hensikten med planarbeidet 5
2 Beskrivelse av planområdet og tiltaket 5
2.1 0-alternativet 7
2.2 Alternativ 1 7
2.3 Utredningskrav og -tema 8
2.4 Kunnskapsgrunnlag 9
3 Landskapsbilde 10
3.1 Planprogram og utredningskrav 10
3.2 Definisjon og avgrensning 11
3.2.1 Kunnskap og kilder 11
3.2.2 Influensområde 11
3.2.3 Besvarelse av planprogram 11
3.2.4 Beskrivelse av landskapet 12
3.2.5 Landskapstype 12
3.3 Verdi, påvirkning og konsekvens for delområder 14
3.3.1 Inndeling i delområder 14
3.3.2 Delområde L1 Sundsåsen, Tortenlia og Holmvika 15
3.3.3 Delområde L2 Hjartfjellneset, Tolkmoen og Varntresk 16
3.3.4 Delområde L3 Sundsåsdalen, Storhumpen, Åsbekken og Leirdalshaugan 19
3.3.5 Delområde L4 Jørntinden og Laryggen 20
3.4 Vurdering av påvirkning 22
3.5 Vurdering av konsekvens 25
4 Friluftsliv 27
4.1 Planprogram og utredningskrav 27
4.1.1 Definisjon og avgrensning 27
4.1.2 Kunnskap og kilder 27
4.1.3 Influensområde 27
4.1.4 Besvarelse av planprogram 28
4.2 Verdi, påvirkning og konsekvens for delområder 28
4.2.1 Verdi 28
4.2.2 Vurdering av påvirkning og konsekvens for selve planområdet 30
5 Naturmangfold 33
5.1 Planprogram og utredningskrav 33
5.2 Gjeldende lovgivning 33
5.3 Metode og datagrunnlag 34
5.4 Områdebeskrivelse og verdivurdering 34
5.4.1 Naturgrunnlag 34
5.4.2 Arter inkludert landskapsøkologiske funksjonsområder 38
5.4.3 Naturtyper 38
5.4.4 Fremmede arter 39
5.4.5 Landskapsøkologiske funksjonsområder 39
5.5 Påvirkning og konsekvens 42
5.5.1 1-alternativet 42
5.5.2 Konsekvenser i anleggsfasen og midlertidige anlegg 42
5.5.3 Konsekvenser i driftsfasen 42
5.5.4 Samlet konsekvens 45
5.5.5 Samlet belastning 46
6 Skadereduserende tiltak 47
Landskapsbilde 47
Friluftsliv 48
Naturmangfold 48
7 Vurdering av usikkerhet og oppfølgende undersøkelser 48
8 Referanser 49

1 Bakgrunn

1.1 Hensikten med planarbeidet

Plankonsulent Multiconsult ønsker, på vegne av Komas AS, å regulere deler av eiendommen 156 / 1 til fritidsboliger. Eiendommen ligger ved Sundsåsen, i nærheten av Røsvatnet, i Hemnes kommune.

Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for fritidsbebyggelse samtidig som natur, landskap og andre viktige kvaliteter i omgivelsene ivaretas på best mulig måte og tas hensyn til.

Planarbeidet ble varslet oppstartet med høring av planprogram den 10.01.2022. I henhold til plan- og bygningslovens § 4-1 skal det for «alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet». Dette planarbeidet utløser krav til planprogram og konsekvensutredning etter § 6 (bokstav b nummer 25), da det skal legges til rette for nye fritidsboligområder som ikke er i samsvar med overordnet plan.

§§ 17-24 i forskrift om konsekvensutredninger stiller nærmere krav til innholdet i konsekvensutredningen og omtaler generelle krav, overordnede planer, beskrivelse av planen eller tiltaket, beskrivelse av miljøtilstanden, beskrivelse av faktorer som kan bli påvirket og vurdering av vesentlig virkninger for miljø og samfunn, metode, kilder og usikkerhet, forebygging av virkninger samt innleggelse av data i databaser.

2 Beskrivelse av planområdet og tiltaket

Planområdet ligger ved Tortenliveien på Sundsåsen i Hemnes kommune. Det er ca. 7,5 km til fylkesvegen fra planområdet. Planområdet omfatter eiendommen med gnr./bnr. 156/1. Foreløpig planområde er omtrent 245 dekar stort.

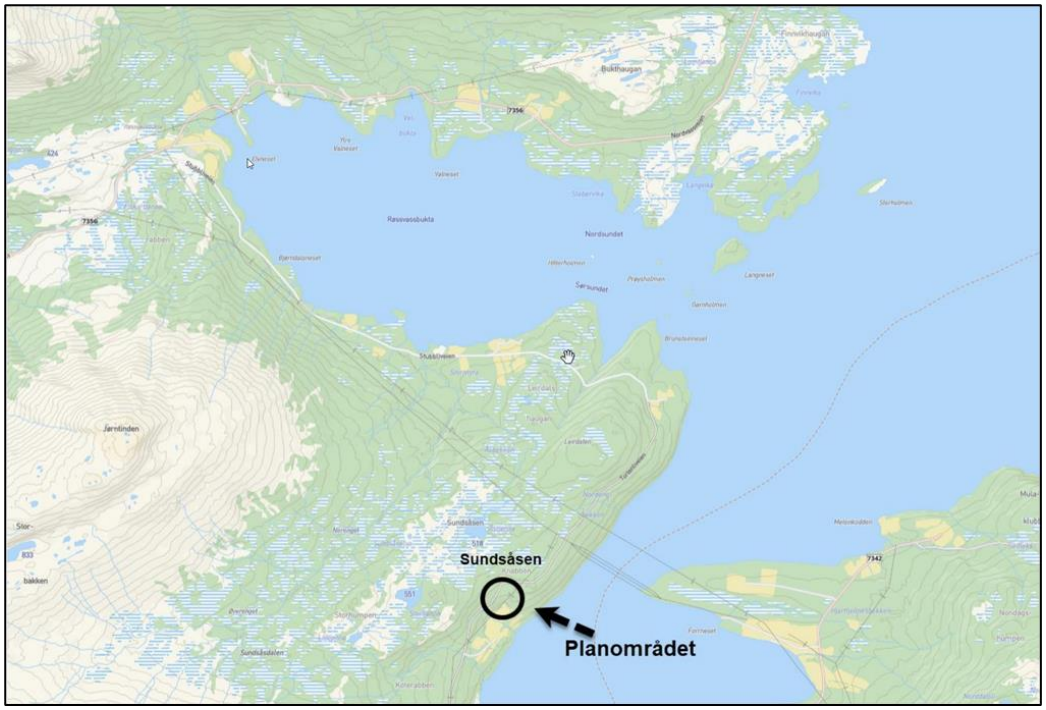

Figur 2-1: Beliggenheten til planområdet.

Planområdet avgrenses av høyspentlinje i nord og oppdeles av en ny høyspent og Tortenlivegen som går i retning sør-vest/nord-øst gjennom planområdet. Området består i all hovedsak av åpen bjørkeskog og noe

myr og heller jevnt i sør-østlig retning der Røssvatnet ligger i umiddelbar nærhet i øst. Rett sør for det aktuelle planområdet ligger et gårdsbruk med tilhørende innmarksområder.
Området ligger ved Norges nest største innsjø, Røssvatnet, sør i kommunen. Planområdet ligger innenfor Okstindan natur – og kulturpark, som omfatter hele Hemnes kommune.

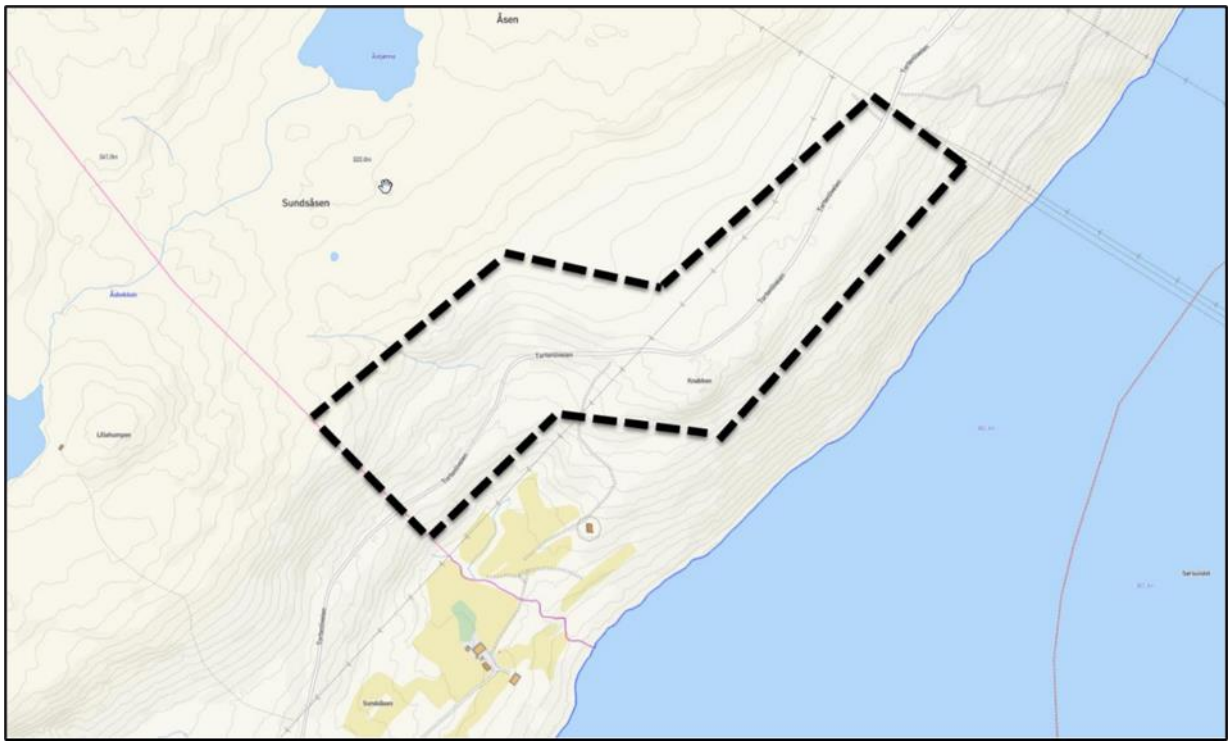

Figur2-2: Varslet plangrense ved oppstart vist med svart stiplet linje.

Komas AS ser på muligheten for å regulere ca 15 hyttetomter innenfor planområdet. Det er planlagt at det skal være egen adkomstvei til hver enkelt tomt. Det er i utgangspunktet et ønske om å skape minst mulig terrenginngrep ifb med tiltaket og etablering av hyttene. Det planlegges for en tomtestørrelse på ca. 0,6 til 1,2 daa.

Det er kun sett på ett alternativ der det er mest hensiktsmessig å etablere hyttetomter innenfor den aktuelle eiendommen gnr./bnr. 156/1. Bakgrunnen for dette er beskrevet under.

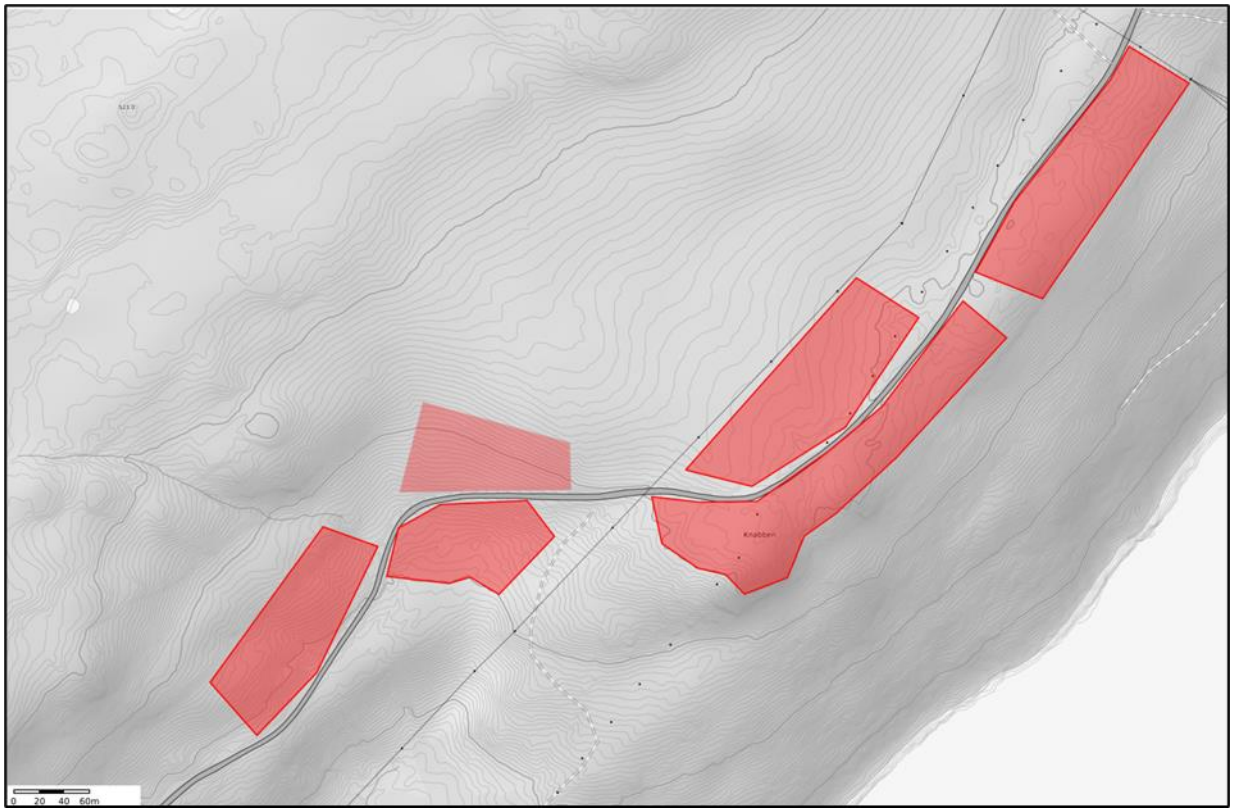

Figur 2-3: Kartskissa viser mulig plassering av hyttetomter innenfor det aktuelle planområdet.

2.1 0-alternativet

0-alternativet er sammenligningsgrunnlaget og dagens situasjon inkl gjeldende planer. Området er for øvrig uregulert. Det betyr at 0-alternativet består av dagens veg (Tortenlivegen) som deler området i to og av eksisterende høyspentlinje som går parallelt med vegen og krysser den midt i planområdet. I tillegg er det en eksisterende traktorsti mellom Tortenlivegen og gårdsbruket på Sundsåsen.

2.2 Alternativ 1

Alternativ 1 er oppføring av hytter innenfor planområdet. Det utredes for å etablere mellom 12-16 hyttetomter. Hyttene planlegges etablert på begge sider av Tortenlivegen. Det er ønskelig at hyttene får hver sin private adkomstveg fra Tortenlivegen, og tomtene planlegges med en størrelse på mellom 0,6 til 1,2 daa. Ifb med denne konsekvensutredningen er det sett på aktuelle delområder som er mest egnet for hytteutbygging. Det er tatt hensyn til landskapets egnethet ift topografi, mest mulig åpne områder der man unngår å fjerne eksisterende vegetasjon, samt nærhet og beliggenhet ift adkomst fra Tortenlivegen. Tomtealternativene er målt inn med GPS og kartfestet i tråd med dette. Alternativ 1 viser aktuelle tomteområder for hytteutbygging som inkluderer hytter og tilhørende uteareal inkludert adkomstveg og parkering på egen tomt (så langt dette lar seg gjøre).

2.3 Utredningskrav og -tema

Konsekvensutredningen er et supplement til planbeskrivelse for detaljregulering for Sundsåsen, PlanID 1832 1006, Hemnes kommune. Planlagt bruk av området vurderes opp mot dagens situasjon, 0-alternativet. Utbyggingen defineres som alternativ 1. Ingen andre alternativer vurderes eller sammenlignes.

Metodikken for konsekvensutredningene friluftsliv og landskap baserer seg i all hovedsak på en forenklet metodikk i Vegvesenets håndbok V712. https://vegvesen.brage.unit.no/vegvesen-xmlui/handle/11250/2485006. Håndboken inneholder metodikk for både prissatte og ikke-prissatte konsekvenser. Prissatte konsekvenser er de som har en allment anerkjent metode for verdisetting i kroner og øre. De ikke-prissatte konsekvensene er de som ikke kan verdsette i kroner og øre. I denne konsekvensutredningen ses det kun på ikke-prissatte konsekvenser.

Når det gjelder utredningen knyttet til tema naturmangfold er Miljødirektoratets veileder lagt til grunn. Det er ikke utført egne befaringer eller kartlegginger ifb med dette temaet.

Tre begreper står sentralt når det gjelder vurdering og analyse av ikke-prissatte konsekvenser;

1. Verdi – hvor stor betydning et område har i et nasjonalt perspektiv
2. Påvirkning – hvordan området påvirkes som følge av tiltaket
3. Konsekvens – sammenstilling av verdi og påvirkning.

Metodikken følger en generell trinnvis framgangsmåte som er beskrevet i planprogrammet:

1. Avgrensning av utredningsområdet og eventuelt influensområdet, avhengig av utbyggingsformål og hvilket utredningstema som studeres. Eventuell inndeling av området i hensiktsmessige delområder, avhengig av tema, kompleksitet og det aktuelle området.

2. Områdets verdi vurderes på bakgrunn av innsamlet data og inndelingen i delområder. Materialet skal viser hvordan verdivurderingen er foretatt, og hvilke kriterier som har ligget til grunn for vurderingen, slik at verdisettingen blir etterprøvbar. For de tema der det finnes omforente verdikriterier benyttes disse.

3. Omfanget (påvirkningen) av det som planlegges å skje i området vurderes i forhold til 0-alternativet, som tilsvarer sannsynlig utvikling av området uten utbyggingen (gjeldende reguleringsplan). Utredningen skal beskrive både de virkninger som følger av selve arealbeslaget og de virkninger utbyggingen har for influensområdet.

4. Konsekvensene av den foreslåtte utbyggingen for et gitt tema kommer fram ved å sammenstille vurderingene av områdets verdi med utbyggingens omfang. Det viktige her er i hvor stor grad de definerte verdiene for det aktuelle temaet blir påvirket av utbyggingen.

5. Samlet vurdering av konsekvens for utbyggingen baseres på resultatene av vurdering av konsekvens for de enkelte tema supplert med forhold som faglig skjønn, lokalkunnskap og eventuelle spesielle forhold ved den aktuelle utbyggingen. Det skal redegjøres for hvilke vurderinger som ligger til grunn og er vektlagt i den samlede avveiningen. Vektingen begrunnes slik at grunnlaget for vurderingene er etterprøvbare. Områder av nasjonal verdi eller stor regional verdi vektlegges ved sammenstillingen av konsekvenser. Forslagene vurderes opp mot målene i kommunens strategi for fremtidig arealbruk, og det skal synliggjøres om forslagene avviker fra føringene som gis der.

Planområdet består av et mindre område med dyrka mark, ellers er området preget av skog og utmark. Inntil planområdet finnes det landbrukseiendommer og eksisterende fritidsboliger.

Konsekvenser rangeres etter en tredelt skala:

- Ingen negative konsekvenser
- Middels negative konsekvenser
- Store negative konsekvenser

2.4 Kunnskapsgrunnlag

Kunnskapsinnhentingen i rapporten er basert på materiale som er tilgjengelig i offentlige databaser/kart, rapporter, informasjon fra offentlege myndigheter og kommune, samt egen informasjonsinnhenting gjennom befaring. Det vises til nærmere beskrivelse under de respektive temautredningene: landskapsbilde, friluftsliv og naturmangfold.

3 Landskapsbilde

3.1 Planprogram og utredningskrav

I fastsatt planprogram for fagtema landskapsbilde er det beskrevet følgende:

«Det vil være sentralt å vurdere de enkelte tiltaks grad av påvirkning på landskapsbildet både internt i området, samt influensområdet fra land og sjø. Dette kan oppnåes i form av reguleringsbestemmelser og plassering av bygg.

Landskapsmessig påvirkning av tiltaket skal i planen vurderes for formålsområdene som angir bebyggelse og anlegg, og det vil være sentralt å tilpasse lokalisering og bestemmelser slik at negativ effekt i størst mulig grad begrenses. Konsekvensen av nye tiltak for landskapet blir vurdert i forhold til planlagt arealdisponering med tanke på mulig konflikt/vesentlig virkning.

Nordland fylkeskommune utarbeidet i 2014 en landskapskartlegging for å gi et bedre kunnskapsgrunnlag om landskap i lokal og regional planlegging. Dette er tilgjengelig data som vil bli brukt som kunnskapsgrunnlag i konsekvensutredningen.

Det vil bli utarbeidet 3D-modell for å visualisere hyttenes nær- og fjernvirkning slik at f.eks. bestemmelser om byggehøyder, farger, materialbruk mm enklere kan fastsettes».

Figur 3-1: Fotoet viser deler av planområdet sett mot øst.

3.2 Definisjon og avgrensning

Landskapsbilde består i denne sammenhengen av landskapets romlige og visuelle egenskaper og hvordan landskapet oppfattes som fysisk form. I utredningstema landskapsbilde vurderes landskapets visuelle, romlige og estetiske verdi. I dette inngår både naturlige og menneskeskapte elementer som gir et geografisk område særpreg. Alle typer landskap inngår derfor i begrepet, både naturlig landskap og tettbygde områder. Landskapsbildet består av flere landskapselementer, som er naturlige eller menneskeskapte objekter eller enheter. Landskapskomponenter er hovedstrukturer, som store landformer, vannformer, vegetasjonsmessige sammenhenger eller bystrukturer. Landskapselementer er naturlige eller menneskeskapte objekter eller enheter.

3.2.1 Kunnskap og kilder

Kunnskapsinnhentingen er gjort gjennom innsamling av foreliggende registreringer og kartlegginger samt supplerende registreringer og foto fra planområdet. Kunnskapsinnhentingen baseres i hovedsak på materialer som er tilgjengelige i offentlige baser og informasjon fra kommune. I arbeidet er følgende hovedkilder benyttet:

- Bilder fra området, Multiconsult
- NiN landskap. Artsdatabanken. Natur i Norge landskapstyper
- Google maps/Google earth
- Norgeskart
- 3D modell

3.2.2 Influensområde

Influensområdet definerer området rundt planområdet som på en eller annen måte blir påvirket visuelt av tiltaket. Området er i denne konsekvensanalysen definert ut fra omkringliggende terreng, topografi, landskapsform og infrastruktur. Influensområdet for planområdet er hovedsakelig avgrenset av toppen av åsene som omkranser planområdet og lien det ligger i. Mot nordvest avgrenses området mot Holmvika og Jørntinden, i sørvest avgrenses området mot Laryggen, og i øst avgrenses området mot Tolkmoen og Hjartfjellet og det småkuperte terrenget mellom neset ned mot Røssvatnet.

Tiltaket vil kunne være synlig fra områder utenfor det definerte influensområdet. Dette gjelder fra de omkringliggende høydedragene tilhørende Hjartfjellet og Akkfjellet på østsiden av Sørsundet. Avstandene er imidlertid så store at virkningene for landskapsbilde vil være ubetydelige, og disse områdene inngår derfor ikke i influensområdet.

Innenfor influensområdet er det flere områder som tiltaket ikke vil være synlig fra. Dette omfatter områder der terrengformer eller vegetasjon hindrer visuell kontakt og/eller ligger i stor avstand fra tiltaket. Selv om tiltaket ikke vil gi negative virkning for disse områdene inngår de av metodiske hensyn i influensområdet, men de vektlegges ikke i vurderinger for påvirkning og konsekvens.

Influensområdet er avgrenset og illustrert i figur 3-2.

3.2.3 Besvarelse av planprogram

Tiltaket forventes å ha konsekvenser for landskap da det ønskes å legge til rette for nye fritidsboliger. Det vil bli viktig å plassere og tilpasse tomter og nye hytter best mulig i landskapet, samt lage gode bestemmelser som sikrer god terrengtilpasning og minst mulig terrenginngrep. Det er hyttene som skal tilpasses landskapet, ikke omvendt.

Landskapsbildet er beskrevet og verdien er vurdert. Utstrekning av influensområdet og inndeling i delområder inngår i dette. Under påvirkning og konsekvensvurderinger er inngrepene i landskapet vurdert ut fra mulig plassering, omfang, høyde, størrelse og utforming av hyttene/hyttetomtene. Det er utarbeidet en 3D-modell og nær- og fjernvirkning av tiltaket er illustrert med bilder fra modell.

3.2.4 *Beskrivelse av landskapet*

Landskapsbildet domineres av avrundede og bølgende terrengformer som omkranser det nordlige Røssvatnet; Nordvatnet, Nordbukta og Røssvassbukta. Dalsidene er skogkledde fram til de runder kanten på åsryggen, høydedragene som stikker opp herfra strekker seg over skoggrensen og er tynt vegetert. Røssvatnet danner gulvet i landskapsrommet. Dalsidene går jevnt oppover fra dalbunnen, før de får et brattere parti midt i dalsida som avrundes mot et platå, over dette er det flere vide daler og avrundede, men også spisse og fremtredende fjelltopper.

Det er utarbeidet et registreringskart under som viser landskapskomponenter og landskapselementer, som ligger til grunn for fastsetting av landskapets karakter for delområdene innenfor influensområdet.

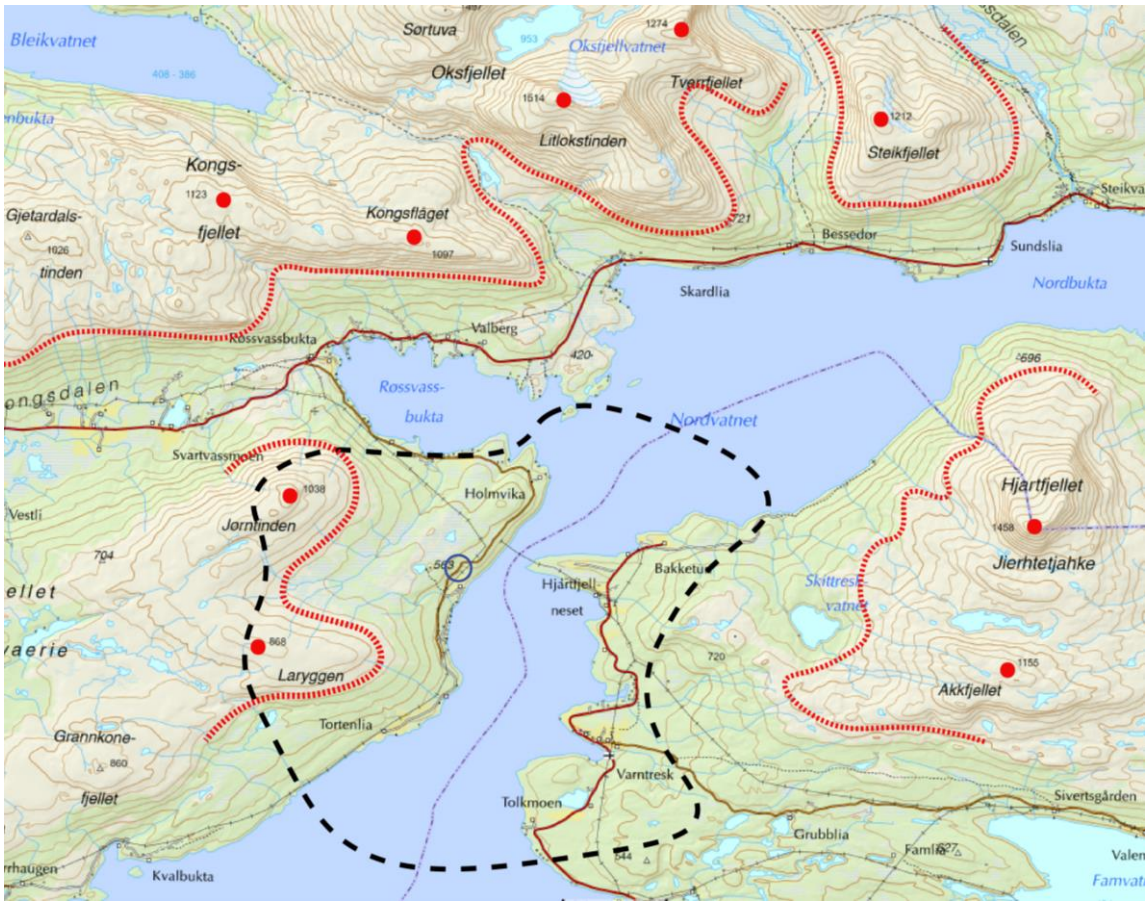

Figur 3-2: Registreringskart for tema landskapsbilde som viser influensområdet med svart stiplet strek. Viser landskapskomponenter og – elementer som ligger til grunn for fastsetting av landskapsbildets karakter. (Bakgrunnskart hentet fra Norgeskart)

3.2.5 *Landskapstype*

Landskapstype defineres som et større geografisk område med enhetlig visuelt preg, skapt av enhetlig dominans av store landformer og kjennetegnet ved karakteristisk fordeling av landformer, naturstrukturer og andre landskapselementer.

Området er vegetert med blandingsskog, og i høyereliggende platå i vest, mellom planområdet og Jørntinden, finnes bløtere myrområder. Planområdet ligger ved foten av Laryggen, som sammen med Jørntinden utgjør fremtredende terrengformer i landskapsbildet.

Influensområdet ligger i et innlandsdallandskap med fire underinndelinger, som går frem av figur 3-3.

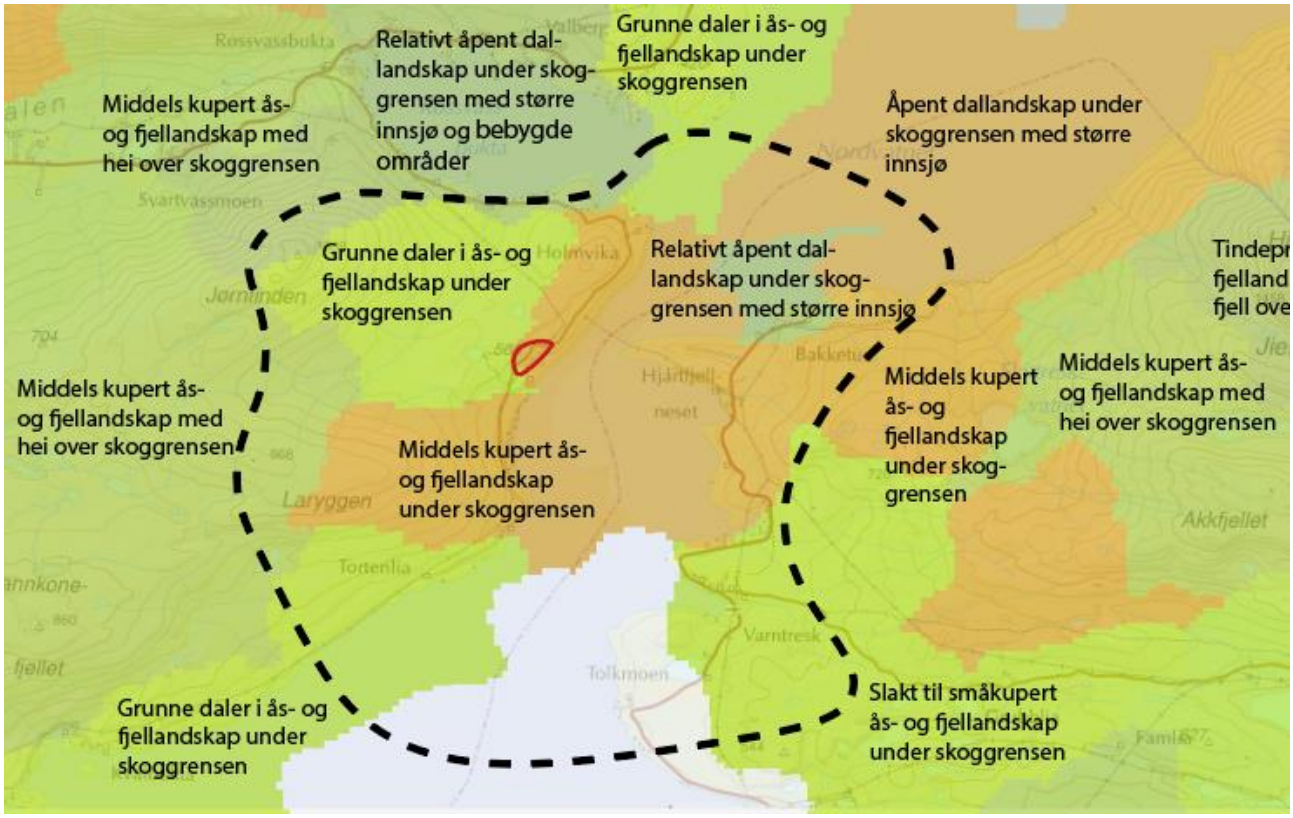

Figur 3-3: Kartutsnitt som viser heldekkende landskapstyper hentet fra NiN Landskap. Stiplet linje viser influensområdet, og det aktuelle planområdet er markert med rød strek.

Grunne daler i ås- og fjellandskap under skoggrensen

Denne landskapstypen gjelder i området nord og sør for planområdet, ved foten av Jørntinden og Laryggen og myrlandskapet på platået vest, over planområdet. *«Landskapstypen omfatter dal- eller skålformede deler av ås- og fjellandskapet, som ikke er store eller nedskårne nok til å inkluderes i hovedtypen dallandskap. Områdene ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og evt. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog. Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur, selv om enkelte bygninger og linjeinngrep som veier og kraftledninger kan forekomme.»*

Middelskupert ås- og fjellandskap under skoggrensen

Denne landskapstypen gjelder rundt Laryggen, og for det aktuelle planområdet. *«Landskapstypen omfatter middels kuperte ås- og fjellandskap med høydeforskjeller mellom 100 og 250 meter innenfor avstander på 1 km. Områdene er overveiende åpne og ligger like nedenfor den klimatiske skoggrensen, med veksling mellom åpne heiområder, innslag av fjellskog, enger og dvergbuskdominert vegetasjon. Disse områdene er ofte formet gjennom avskoging av fastmarksskogsmark og opprettholdelse av åpen mark gjennom rydding av kratt og trær og sommerbeite med moderat beitetrykk. Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur, selv om enkelte bygninger og linjeinngrep som veier og kraftledninger kan forekomme.»*

Relativt åpent dal- landskap under skoggrensen med større innsjø

Denne landskapstypen er i hovedsak knyttet til Røssvatnet og vannkanten. Det er åpent landskap på og rundt sjøen. *«Landskapstypen omfatter dallandskap der dalformen er relativt åpen og middels sterkt nedskåret fra omkringliggende åser, fjell og/eller slettelandskap. Områdene ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og evt. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog. Områder av typen ligger ved innsjø som er større enn 8 km².*

Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur, selv om enkelte bygninger og linjeinngrep som veier og kraftledninger kan forekomme.»

Slakt til småkupert ås- og fjellandskap under skoggrensen
Denne landskapstypen er i hovedsak knyttet til Tolkmoen og Varntresk på andre siden av vannet, og opp Grubblia til Famvatnet. *«Landskapstypen omfatter slake og småkuperte ås- og fjellandskap der høydeforskjellene i landskapet i hovedsak er mindre enn 100 meter innenfor avstander på 1 km. Områdene ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og evt. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog. Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur, selv om enkelte bygninger og linjeinngrep som veier og kraftledninger kan forekomme.»*

3.3 Verdi, påvirkning og konsekvens for delområder

I tema landskapsbilde er det den visuelle opplevelsen av landskapet som vurderes. Det betyr at illustrasjonene så langt som det er mulig bør vise hvordan landskapet vil oppleves etter at tiltaket er gjennomført. Det påpekes at den valgte 3D-modellen som illustrasjonene er hentet ifra er en enkel modell. Eksisterende vegetasjon ligger ikke inne som et tredimensjonalt element for hele området. Ettersom det er forholdsvis mye og tett vegetasjon generelt i området, er det lagt inn vegetasjon ved noen utvalgte standpunkt hvor det er vurdert fjernvirkning fra. Illustrasjonene vil ikke gi et godt nok bilde av situasjonen etter at tiltaket er gjennomført for alle delområdene mhp hvordan eksisterende vegetasjon og ny vegetasjon kan dempe virkningene av inngrepene/utbyggingen. Det er også usikkerhet rundt valg av løsning for hyttenes eksakte plassering, utforming, terrenginngrep og reetablering av vegetasjon og landskap. Det er laget visualisering av mulige nye hytter innefor planområdet (alt 1) i eksisterende terreng med enkle volumer for bygg. Alle volumer av hyttene er lagt inn med lys/hvit farge. Disse forholdene er viktig å vite om ved forståelse av vurderingene.

3.3.1 Inndeling i delområder

Influensområdet er del inn i 4 delområder. Inndelingen er gjort på bakgrunn av landskapstyper, definert i NiN Landskap, samt enhetlig visuell karakter. Influensområde og delområdeinndeling er vist i figur 3-4 under.

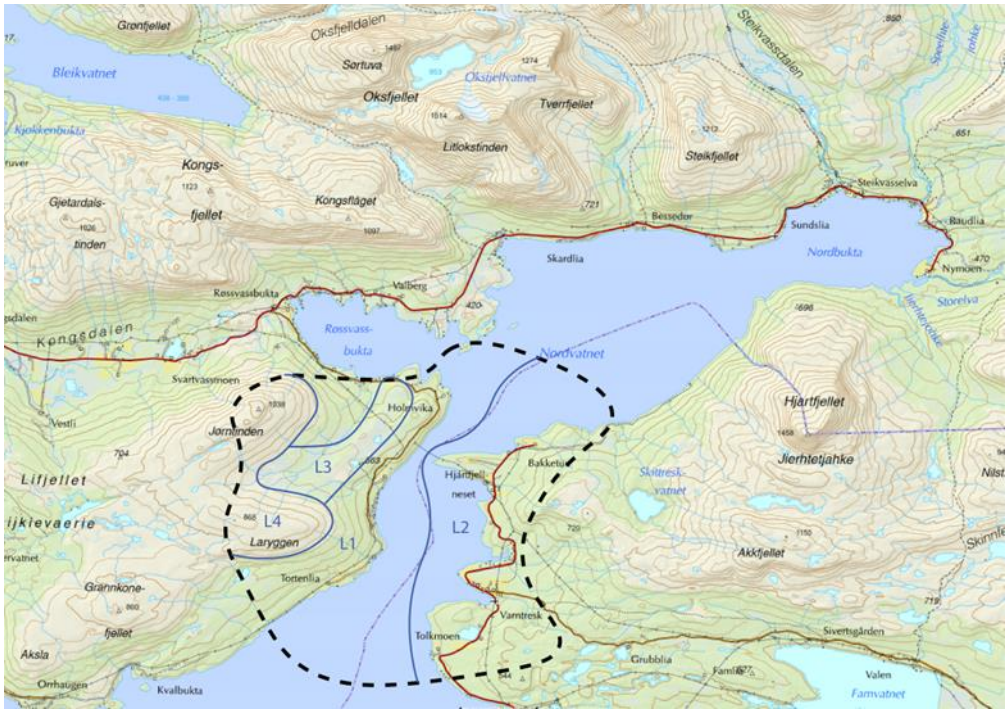

Figur 3-4: Influensområde og delområder for tema landskapsbilde.

3.3.2 *Delområde L1 Sundsåsen, Tortenlia og Holmvika*

Avgrensning

Området omfatter planområdet og omkringliggende områder på vestsiden av Sørsundet.

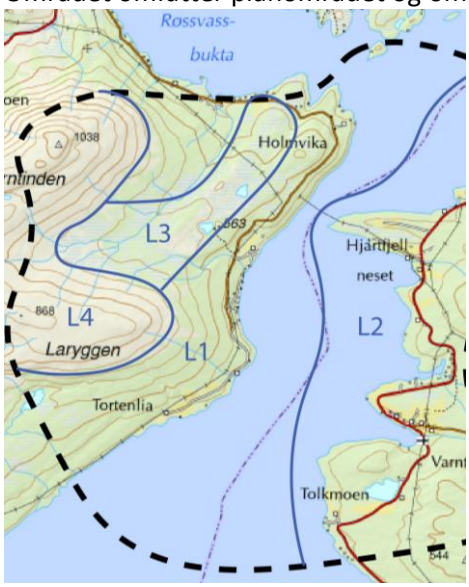

Figur 3-5: Delområde L1 Sundsåsen, Tortenlia og Holmvika

Beskrivelse

Registreringskategorier	Forklaring
Topografiske hovedformer	Delområdet består av tett vegetasjon helt ned til vannkanten.
Romlige egenskaper	Østvendt li med blandingsskog. Enkelte flate områder med fjellbjørk som danner små rom, men helheten er definert av skogsvegetasjon.
Naturskapte visuelle egenskaper	Den åpne vannflaten omgitt av randvegetasjon fremstår som stort sett uberørt og skaper helhet og variasjon
Naturskapte nøkkelelementer	Vannflaten er det sentrale landskapselementet og skaper kontrast til det dette skoglandskapet rundt. Vannflaten endres gjennom årstidene og gir variasjon i landskapet
Vegetasjon	Blandingsskog rundt vannet skaper helhet i landskapet
Arealbruk	Skogsareal med enkelte åpne rom mellom. Fremstår som tett skog på avstand men med enkelte åpne lunder når man er i området.
Byform og arkitektur	Noe bebyggelse innenfor delområdet, gårder og noen hytter
Menneskeskapte visuelle egenskaper	Kraftlinje, jord- og skogbruksareal, menneskeskapte områder med tydelige brudd i landskapet
Menneskeskapte nøkkelelementer	Tortenliveien som går langs vannet er et menneskeskapt nøkkelement i området.

Verdi, påvirkning og konsekvens

Verdivurdering: Delområde L1 Sundsåsen, Tortenlia og Holmvika **Registreringskategori: Landskapsbilde**				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
	▲			
Kort beskrivelse med verdibegrunnelse: Området fremstår som et helhetlig skogkledt daldrag opp til skoggrensen med åser og fjelltopper rundt og flere vann i dalbunnen. Delområdet fremstår i stor grad som uberørt. Til sammen dannes et landskap med gode visuelle kvaliteter. Delområdet har balanse mellom helhet og variasjon. Samlet sett er delområdet vurdert å ha **noe verdi.**				

Tiltakets påvirkning					
Utbyggings-alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Alt. 0	▲ Begrunnelse: Hyttetomtene blir ubebygd, og vil dermed ikke ha konsekvenser for landskapsbildet i delområdet. Totalt sett vurderes alternativ 0 å medføre **ubetydelig endring** av delområdet.				
Alt. 1	▲ Begrunnelse: Hyttenetomtene vil ha noe innvirkning på området ved at det bygges hytter og adkomstveier, men på grunn av tett vegetasjon i daldraget, og omkringliggende terreng som legges til grunn for plassering av hyttetomtene, vil nærvirkningen være minimal. Totalt sett vurderes alternativ 1 å medføre **noe forringelse** av delområdet.				

Tiltakets konsekvens							
Utbyggings-alternativ	+++/++++	+/++	0	-	- -	- - -	- - - -
Alt. 0	▲ Ingen miljøskade for delområdet (0).						
Alt. 1	▲ Noe miljøskade for delområdet (–).						

3.3.3 Delområde L2 Hjartfjellneset, Tolkmoen og Varntresk

Avgrensning

Området omfatter Hjartfjellneset, Tolkmoen og Varntresk samt det småkuperte terrenget øst, nord og sør for stedene.

Figur 3-5: Influensområde og delområder for tema landskapsbilde. Røde punkt viser aktuell lokalisering av hyttetomtene innenfor planområdet.

Beskrivelse

Registreringskategorier	Forklaring
Topografiske hovedformer	Delområdet består av jordbruksareal langs sørsundet, og noe skogsareal og heier mot øst.
Romlige egenskaper	Det er relativt åpent, med Sørsundet som avgrensende faktor i vest og Akkfjellet og Hjartfjellet som dominerende elementer i øst.
Naturskapte visuelle egenskaper	Den åpne vannflaten inneholder bukter og viker som skaper god vannkontakt langs hele delområdet. Her er gårdsdrift og jordbruksareal som holdes i hevd.
Naturskapte nøkkelelementer	Vannflaten og de flate jordbruksarealene er de sentrale landskapselementene, og skaper kontrast til det dette skoglandskapet i øst.
Vegetasjon	Jordbruksareal dominerer i området, med noe kantvegetasjon av trær og kratt mellom.
Arealbruk	Gårdsbruk med jord- og skogbruksareal
Byform og arkitektur	Gårdsbruk og veier

Menneskeskapte visuelle egenskaper	Kraftlinje, jord- og skogbruksareal, fysiske grenselinjer med tre-beplantning, menneskeskapte områder med tydelige overganger i landskapet
Menneskeskapte nøkkelelementer	Jordbruksareal er nøkkelelement innenfor delområdet

Figur 3-6: Bildet viser planområdet sett fra andre siden av sundet med Jørntinden i bakgrunn. Området oppleves som et område med tett vegetasjon, blandingsskog, og hele området heller ned mot Sørsundet. (Google maps)

Verdi, påvirkning og konsekvens

Verdivurdering: Delområde L2 Hjartfjellneset, Tolkmoen og Varntresk
Registreringskategori: Landskapsbilde

Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
		▲		

Kort beskrivelse med verdibegrunnelse:
Området fremstår som et helhetlig flatt jord- og skogbruksområde med viker og bukter nede ved Sørsundet. Delområdet inneholder gårdsbruk og samferdselsstrukturer og har god vannkontakt. De flate landbruksmarkene gir kontrast mot de skogkledde skråningene ellers i området rundt Røssvatnet. Delområde 2 fremstår som åpent og vidstrakt, og har en god balanse mellom helhet og variasjon. Samlet sett er delområdet vurdert å ha **middels verdi.**

Tiltakets påvirkning

Utbyggings-alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Alt. 0		▲			
	Begrunnelse: Hyttetomtene forblir ubebygd, og vil dermed ikke ha konsekvenser for landskapsbildet i delområdet. Totalt sett vurderes alternativ 0 å medføre **ubetydelig endring** av delområdet.				
Alt. 1		▲			
	Begrunnelse: Hyttene vil bli delvis synlig fra delområdet, og vil dermed ha konsekvenser for landskapsbildet i delområdet. På grunn av tett vegetasjon i lien ned mot vannet, vil ikke tiltaket få noen endring for nærvirkning og dermed ikke forringe opplevelsesverdien i stor grad. Totalt sett vurderes alternativ 1 å medføre **ubetydelig endring/noe forringelse** av delområdet.				

Tiltakets konsekvens

Utbyggings-alternativ	+++/++++	+/++	0	-	- -	- - -	- - - -
Alt. 0			▲				
	Ingen miljøskade for delområdet (0).						
Alt. 1				▲			
	Noe miljøskade for delområdet (–).						

3.3.4 *Delområde L3 Sundsåsdalen, Storhumpen, Åsbekken og Leirdalshaugan*

Avgrensning

Området omfatter platået mellom Knabben(planområdet), og Jørntinden og Laryggen. Delområdet avgrenses i vest ved overgangen til Jørntinden og i nord til Holmvika og Røssvassbukta.

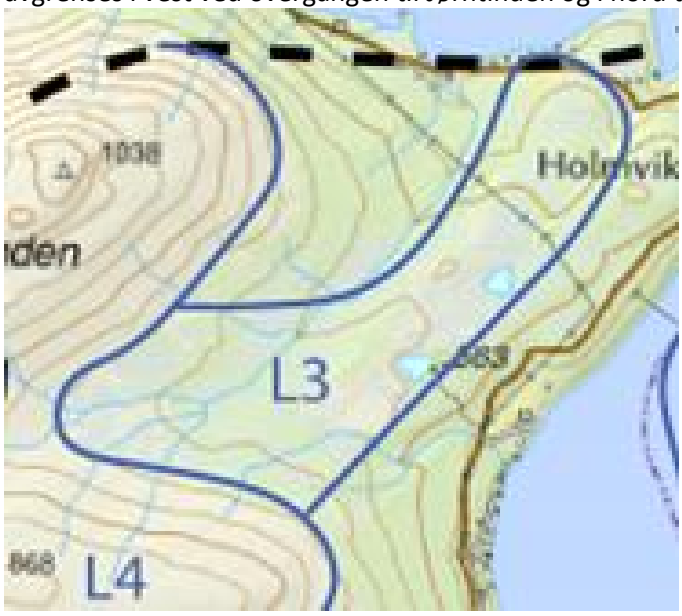

Figur 3-7: Influensområde og delområder for tema landskapsbilde. Røde punkt viser aktuell lokalisering av hyttetomtene innenfor planområdet.

Beskrivelse

Registreringskategorier	Forklaring
Topografiske hovedformer	Delområdet består av bekk- og myrområder med enkelte heier og høydedrag.
Romlige egenskaper	Landskapet virker åpent og vidstrakt, men avgrenses også av flere høydedrag på selve platået.
Naturskapte visuelle egenskaper	Bekker og myrer med utløp nordøstover ned til Røssvassbukt.
Naturskapte nøkkelelementer	Bekkene og myrene er de sentrale landskapselementene og skaper kontrast til skoglandskapet rundt.
Vegetasjon	Her er myrvegetasjon, gress, siv og skogsbunn.
Arealbruk	Myr og blandingsskog
Byform og arkitektur	Ikke relevant
Menneskeskapte visuelle egenskaper	Kraftlinjen krysser delområdet i vest-østlig retning Det er registrert en tursti som går opp fra Sundsåsen til Lillehumpen, ellers er området lite påvirket av mennesker.
Menneskeskapte nøkkelelementer	Kraftlinjen krysser delområdet i vest-østlig retning

Verdi, påvirkning og konsekvens

Verdivurdering: Delområde L3 Sundsåsdalen, Storhumpen, Åsbekken og Leirdalshaugan
Registreringskategori: Landskapsbilde

Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
	▲			

Kort beskrivelse med verdibegrunnelse:
Området fremstår som et uberørt og småkupert område mellom fjelltoppene i sørvest og det vidstrakte, åpne landskapet mot Røssvatnet i nordøst. Omkringliggende åser og fjelltopper gir romlig effekt. Til sammen dannes et landskap med gode visuelle kvaliteter.
Delområdet har balanse mellom helhet og variasjon. Samlet sett er delområdet vurdert å ha **noe verdi.**

Tiltakets påvirkning

Utbyggings-alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Alt. 0	▲ Begrunnelse: Hyttetomtene blir ubebygd, og vil dermed ikke ha konsekvenser for landskapsbildet i delområdet. Totalt sett vurderes alternativ 0 å medføre **ubetydelig endring** av delområdet.				
Alt. 1	▲ Begrunnelse: Hyttene vil ikke bli synlig fra delområdet, og vil dermed ikke ha konsekvenser for landskapsbildet i delområdet. På grunn av at dette delområdet ligger høyere og et godt stykke fra planområdet, vil ikke tiltaket få noen endring for nærvirkning og dermed ikke forringe opplevelsesverdien. Totalt sett vurderes alternativ 1 å medføre **ubetydelig endring** av delområdet.				

Tiltakets konsekvens							
Utbyggings-alternativ	+++/++++	+/++	0	-	- -	- - -	- - - -
Alt. 0	▲ Ingen miljøskade for delområdet (0).						
Alt. 1	▲ Ingen miljøskade for delområdet (0).						

3.3.5 Delområde L4 Jørntinden og Laryggen

Avgrensning

Delområdene ligger over skoggrensa og består av fjellområdene som omkranser dalen og som kan tenkes å bli påvirket av fjernvirkning av tiltakene.

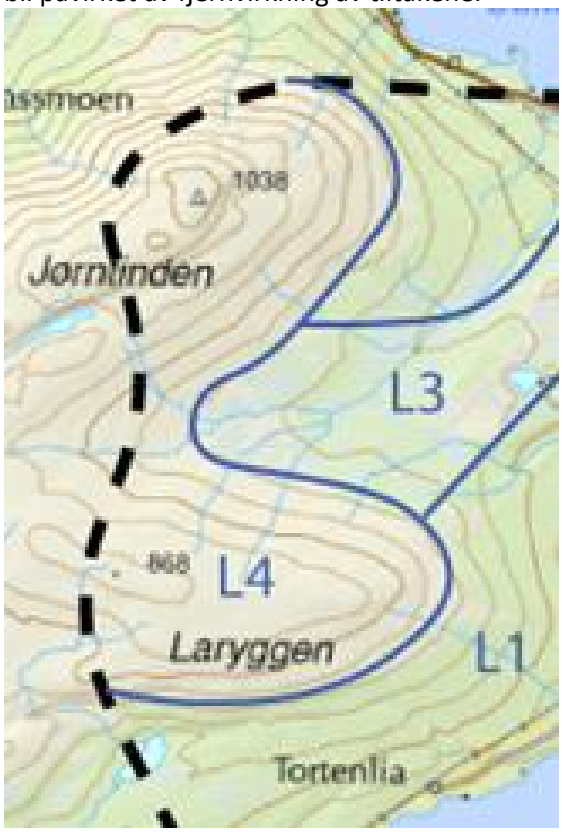

Figur 3-8: Influensområde og delområder for tema landskapsbilde.

Beskrivelse

Registreringskategorier	Forklaring
Topografiske hovedformer	Delområdet består av de to fjellene Jørntinden og Laryggen. Disse hovedformene danner romlige egenskaper ned mot Sundsåsen og er definerende for landskapet.
Romlige egenskaper	Jørntinden og Laryggen henger sammen og danner et fjellplatå med tilhørende landskapsavgrensning mot Sundsåsen. Jørntinden har en karakteristisk enkeltstående form som danner en jevn vegetert helning nord mot Røssvassbukt.
Naturskapte visuelle egenskaper	Fjellene ses fra store deler av området, men er ikke så fremtredende og høye som Okstindan og Kongsflåget på andre siden av fjorden.
Naturskapte nøkkelelementer	Høydedrag/fjell
Vegetasjon	I hovedsak berg og stein, her vokser mose, og lave skog- og fjellurter.
Arealbruk	Områdene ligger over skoggrensa og har store høydeforskjeller på relativt korte avstander.
Byform og arkitektur	Ikke relevant
Menneskeskapte visuelle egenskaper	Enkelte tråkk og stier i området, men bortsett fra det relativt uberørte arealer
Menneskeskapte nøkkelelementer	Enkelte tråkk og stier i området, men bortsett fra det relativt uberørte arealer

Verdi, påvirkning og konsekvens

Verdivurdering: Delområde L4 Jørntinden og Laryggen
Registreringskategori: Landskapsbilde

Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
		▲		

Kort beskrivelse med verdibegrunnelse:
Fjellene sammen med Røssvatnet fremstår som dominerende i området, og fjellene er synlig fra de fleste delområdene som er omtalt i denne utredningen. Til sammen dannes et landskap med gode visuelle kvaliteter. Delområdet har balanse mellom helhet og variasjon. Samlet sett er delområdet vurdert å ha **middels verdi.**

Tiltakets påvirkning

Utbyggings-alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Alt. 0		▲			
	Begrunnelse: Hyttetomtene forblir ubebygd og vil dermed ikke være synlig fra delområdet. Ingen konsekvenser for landskapsbildet. Totalt sett vurderes alternativ 0 å medføre **ubetydelig endring** av delområdet.				
Alt. 1		▲			
	Begrunnelse: Hyttene vil ikke bli synlig fra delområdet, og vil dermed ikke ha konsekvenser for landskapsbildet i delområdet. På grunn av at dette delområdet ligger høyere, et godt stykke fra planområdet, og samtidig østvendt, vil ikke tiltaket få noen endring for nærvirkning og dermed ikke forringe opplevelsesverdien. Planområdet vil ligge sørøstvendt i skrånende terreng, dvs. inn under Laryggen og Jørntinden. Totalt sett vurderes alternativ 1 å medføre **ubetydelig endring** av delområdet.				

Tiltakets konsekvens

Utbyggings-alternativ	+++/++++	+/++	0	-	- -	- - -	- - - -
Alt. 0			▲				
			Ingen miljøskade for delområdet (0).				
Alt. 1			▲				
			Ingen miljøskade for delområdet (0).				

3.4 Vurdering av påvirkning

Tiltakets grad av påvirkning vurderes ut ifra forankring og lokalisering, terreng- og landskapsinngrep, skala, linjeføring og arkitektonisk utforming.

Forankring og lokalisering
I hovedsak består området i dag av spredt bebyggelse, innsjø og skoglandskap i skrånende terreng i sørøstvendt retning. Området oppfattes pr. dags dato som stille og naturtro. Det er bebyggelse i omkringliggende områder fra før og hyttene vil ikke direkte tilføre ny bruk av området på den måten.

Hyttene vil kunne ses fra delområde 2, men vil ikke vesentlig forringe den visuelle profilen til sjøen da det er god avstand til sjøkanten, og hyttene ligger godt plassert i terrenget. Landskapets opplevelseskvalitet vurderes til å være ubetydelig endret av tiltaket. Tiltaket er noe forankret, medfører noe fragmentering, og bryter i en viss grad med landskapsbildets karakter, men området vil fortsatt være tilgjengelig for andre ved etablering av hytter. Noe økt trafikk på vegen vil ikke medføre redusert tilgjengelighet eller barriere. Tiltaket vurderes til å ha ubetydelig endring for tilgjengeligheten.

Terreng- og landskapsinngrep
Tiltaket ligger i nærhet til eksisterende vei langs vei og vil medføre noe skjemmende inngrep, da det vil kunne ses fra land og sjø og fra omkringliggende områder. Når det gjelder hyttetomtene som er planlagt sørøstvendt i området, så kan det her bli terrenginngrep som vil påvirke området negativt, men ved revegetering og god landskapstilpasning vil det ikke føre til varige visuelle sår i landskapet.

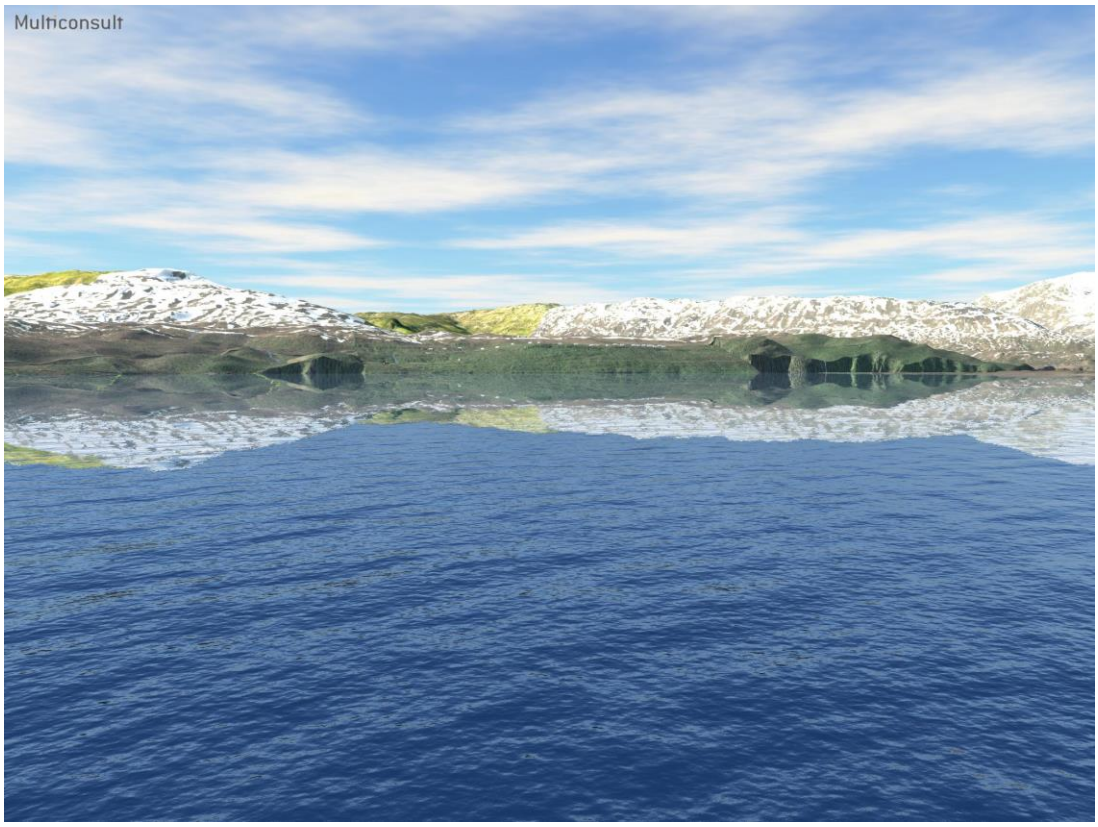

Figur 3-9: Hyttetomtene sett fra Varntresk mot nord-vest. Hyttene kan så vidt skimtes fra andre siden av Sørsundet, men vil ikke bli mye fremtredende i landskapsbildet.

Skala
Hyttetomtene ligger spredt, men samtidig samlet på en slik måte at de vil ikke være av en skala som er ødeleggende for landskapsbildet. Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, og underordnet denne. Hyttetomtene er av en størrelse som føyer seg til landskapet og den bebyggelsen som er i området fra før.

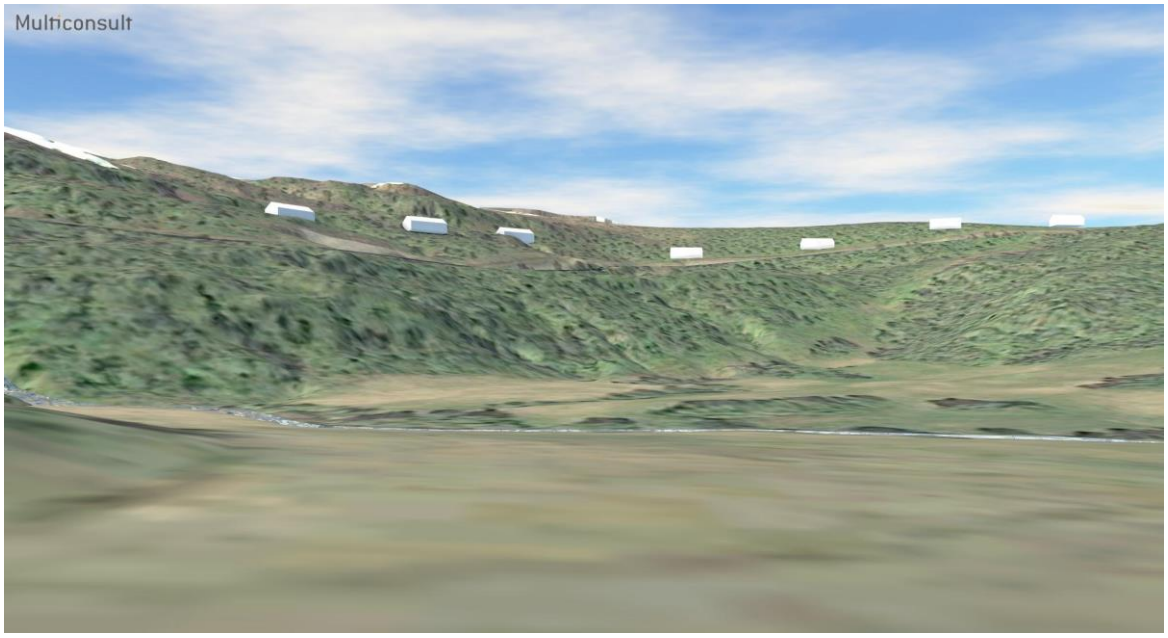

Figur 3-10: Mulig plassering av hyttene sett fra Sundsåsen gårdsbruk mot nordvest. Her finnes eksisterende vegetasjon som vil dempe utsikt og innsyn mer enn hva illustrasjonen viser. Hyttene vil også ha mørk farge og vil derfor ikke være like fremtredende som vist i illustrasjonen. Hyttene følger terrenget og vil ikke gi virkninger i horisonten.

Linjeføring

Det foreslåtte hyttetomtene følger eksisterende linjeføringer som vei og terrenghøyde. Tiltaket har god rytme og hyttetomtene ligger spredt, men samtidig nært til at det ikke vil være et dominerende og omfattende inngrep. Området benyttes ikke i vesentlig grad annet enn som atkomst videre innover i landskapet.

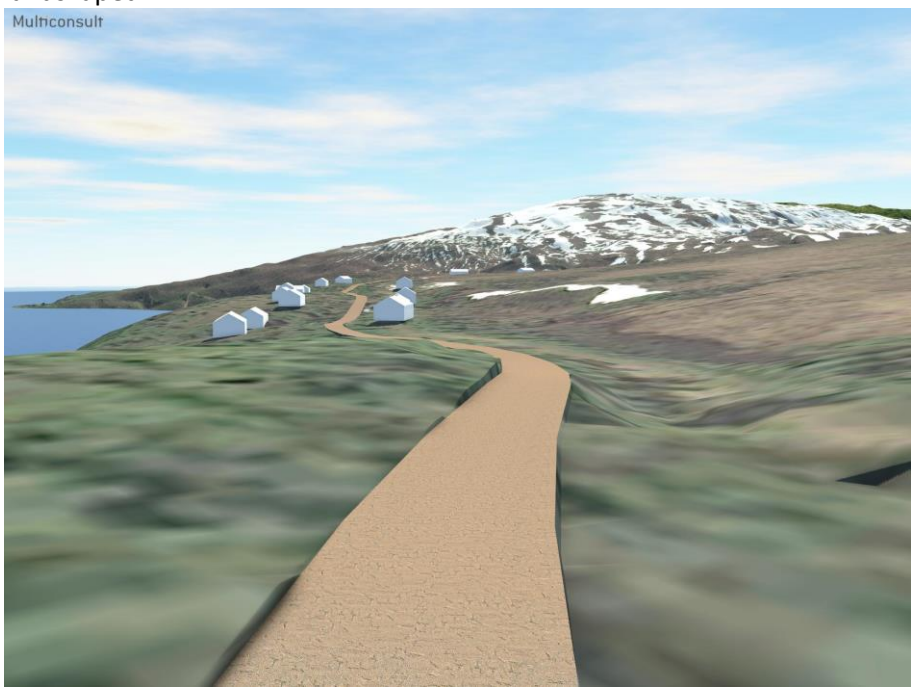

Figur 3-11: Hyttetomtene sett fra Tortenliveien. Ved revegetering etter inngrep vil ikke hyttene være like fremtredende som vist i illustrasjonen.

Arkitektonisk utforming

Arkitektonisk utforming vil påvirkes av hvordan hver hytte blir seende ut, men i denne fasen fremstår hyttetomtene og deres beliggenhet som en arkitektonisk helhet. Fasadene kan oppføres med naturlike farger i brun/gråtoner for å skli bedre inn i landskapet, det samme gjelder takflatene.

Bilde 3-12: Fra planområdet mot nordøst. (Kilde: Multiconsult)

Det er ikke lagt inn vegetasjon eller revegetering utover topografi i modellen, noe som gjør at visualiseringen må ses i sammenheng med den faktiske situasjonen på stedet i dag. Inngrep i landskap og terreng skal utføres så skånsomt som mulig for å redusere fjernvirkningen av inngrepet. Hyttene som ligger inne i modell har en mønehøyde på 5 meter, som tilsvarer én etasje pluss hems. De har en bredde på 6,5 og lengde 13 meter

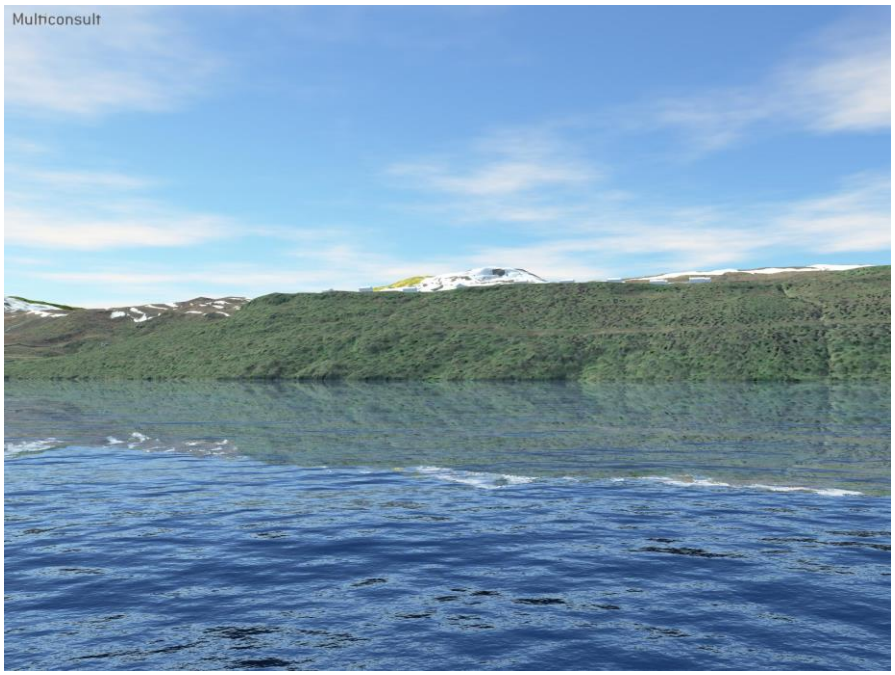

Figur 3-13: *Hyttetomtene sett fra Hjartneset mot vest. Hyttene ses fra den andre siden av Sørsundet, men er ikke ødeleggende for landskapsbildet. Bak hyttene skimtes Jørntinden vest for hyttetomtene.*

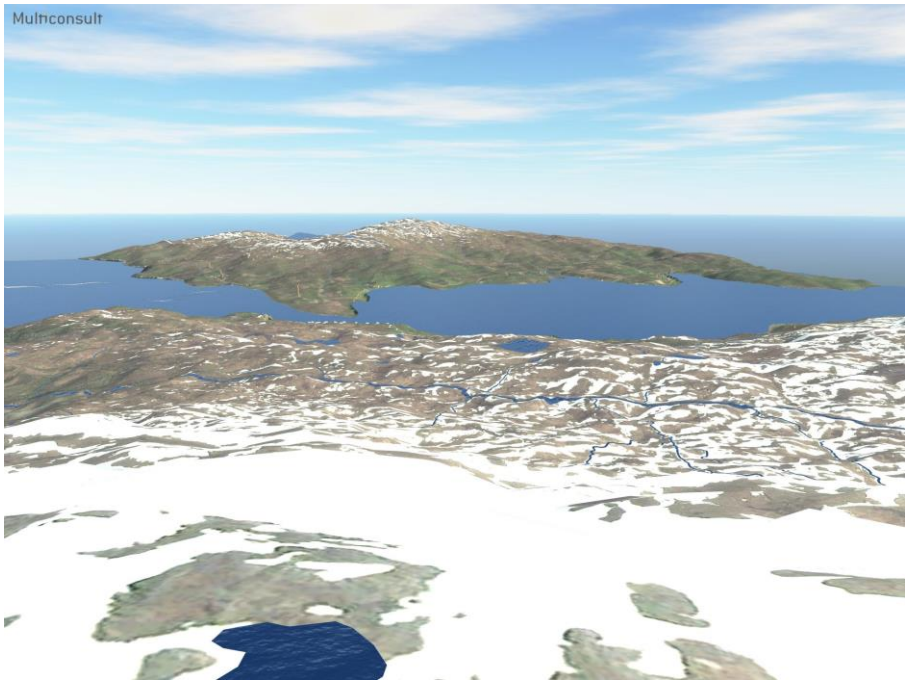

Figur 3-14: *Hyttetomtene sett fra Jørntinden mot øst. Hyttene ses fra toppen, men er ikke ødeleggende for landskapsbildet. Terreng bak Hjartfjellet er ikke en del av modellen, derfor noe misvisende bakgrunn.*

3.5 Vurdering av konsekvens

Konsekvensen fastsettes ved å sammenholde opplysninger/vurderinger om det berørte temaets verdi og omfanget av tiltakets virkning. Med konsekvens menes de fordeler og ulemper tiltaket vil medføre i forhold til alternativ 0. Alternativ 0 har begrensede eller ingen konsekvenser.

Nye hytter og tilhørende infrastruktur vil påvirke landskapsbildet, først og fremst i forhold til nærvirkning langs Tortenliveien, men også noe fra Røsvatnet og fjernvirkning fra delområde. Opplevelseskvalitet er vurdert til å bli ubetydelig til noe forringet. Inngrepene er ikke ødeleggende i den forstand at de ødelegger noe terreng/landskap og tilgjengelighet til akkurat den enkelte hyttetomt. Dette anses i det store og hele ift landskap, og allerede være eksisterende funksjoner (hytter) i landskapet der nye hytter ikke fremmedgjør totalinntrykket. Først og fremst handler denne utbyggingen om noe forringet opplevelse knyttet til visuell karakter. Landskapet er vurdert til å ha noe verdi, mens påvirkningen er vurdert til ubetydelig til noe forringet av tiltaket. Alternativ 1 vil ha noe større negative konsekvenser enn alternativ 0, men dette anses heller ikke å få stor negativ betydning for landskapskvaliteten. Området er allerede tatt i bruk til hytter, det er veg og høyspentlinje i området og det er dermed allerede påvirket av tekniske inngrep.

Hyttene krever infrastruktur og en del terrengbearbeiding og vegetasjonshåndtering. Dette vil føre til negative inngrep i naturen, men samtidig vil virkningen være midlertidig og vil kunne dempes med god landskapstilpasning og smarte løsninger når det kommer til anleggelse av veier og tilbakeføring av natur og vegetasjon. Hyttene må plasseres i terreng, og store terrenginngrep som sprengning og skjæring bør i størst mulig grad unngås. Området ligger i en li som gjør at tomtene kan tilpasses landskapet de ligger i, uten at de i stor grad påvirker omkringliggende områder. Alternativ 1 vil ha noe større negative konsekvenser enn alternativ 0, men samtidig er konsekvensene små sett ut fra det helhetlige landskapsbildet.

Delområde	Verdi	Alt. 0	Alt. 1
Nr L1 Sundsåsen, Tortenlia og Holmvika	Noe	0	–
Nr L2 Hjartneset, Tolkmoen og Varntresk	Middels	0	–
Nr L3 Sundsåsdalen, Storhumpen, Åsbekken og Leirdalshaugan	Noe	0	0
Nr L4 Jørntinden og Laryggen	Middels	0	0
Avveining		Får ingen konsekvenser og rangeres som nummer én	Tiltaket vil få noe påvirkning på nær- og fjernvirkning for delområde L1 og L2. Inngrepene vil få størst negativ konsekvens for nærvirkning, men vil også være synlig på noe avstand. Vegetasjon og terrengformasjoner i området vil dempe den negative effekten av inngrepene, og inngrepene anses som små det store landskapsbildet.
Samlet vurdering		**Ingen konsekvens**	**Noe negativ konsekvens**
Rangering		1	2
Forklaring til rangering		Har ingen konsekvenser og rangeres som nummer én	Tiltaket vil ha noe større påvirkning på nær- og fjernvirkning for delområde L1 og L2. Inngrepene vil få størst negativ konsekvens for nærvirkning, men vil også være synlig på noe avstand. Vegetasjon og terrengformasjoner i området vil dempe den negative effekten av inngrepene.

Det er i utgangspunktet svært liten forskjell på 0-alternativet og alternativ 1. Det er kun antall hytter som vil økes i alternativ 1. Inngrepet vil i det store landskapsbildet likevel bli samlet innenfor et svært avgrenset område i den store skalaen ift landskapet. På illustrasjonene er det ikke lagt inn vegetasjon eller revegetering utover topografi i modellen, noe som gjør at visualiseringen må ses i sammenheng med den faktiske situasjonen på stedet i dag. Inngrep i landskap og terreng må utføres så skånsomt som mulig for å redusere nær- og fjernvirkningen av inngrepet. Hyttene krever infrastruktur og en del terrengbearbeiding og vegetasjonshåndtering. Dette vil føre til negative inngrep i naturen, men samtidig vil virkningen kunne dempes med god landskapstilpasning og smarte løsninger når det kommer til anleggelse av veger og tilbakeføring av natur og vegetasjon. Hyttene må plasseres i terreng, og store terrenginngrep som sprengning og skjæring bør i størst mulig grad unngås. Området ligger i en li som gjør at tomtene kan tilpasses landskapet de ligger i, uten at de i stor grad påvirker omkringliggende
områder. Hyttene må utformes slik at de ikke blir dominerende i landskapet, farger på fasader og tak må begrenses og det bør for eksempel bygges natursteinsmurer framfor store skjæringer og fyllinger.

4 Friluftsliv

4.1 Planprogram og utredningskrav

I fastsatt planprogram for fagtema friluftsliv er det beskrevet følgende:

«Naturbasen viser at det er registrert et friluftslivsområde vest for planområdet. Området er oppført med avgrensning i kartet i Miljødirektoratets Naturbase og eget fakta ark som redegjør for verdi, område-beskrivelse og verdisettingskriteriene som ligger til grunn.

Utredningen vil med utgangspunkt i kjent kunnskap vurdere i hvilken grad tiltaket vil påvirke mulighetene til å drive friluftsliv og påvirkning av områder som er verdifulle for friluftslivet».

4.1.1 Definisjon og avgrensning

Friluftsliv defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Sentralt for temaet friluftsliv er folks bruk og opplevelse av det naturlige og menneskepåvirkede landskapet.
I tillegg er det friluftsinteresser tilknyttet Røsvatnet og dets omkringliggende areal. Konsekvensene for friluftsliv som tiltaket gir, utredes her.
Tiltaket ligger ikke innenfor kartlagt friluftsområde, men ligger i nærheten av to registrerte friluftsområder iht Miljødirektoratets Naturbase.

4.1.2 Kunnskap og kilder

Kunnskapsinnhentingen er gjort gjennom innsamling av foreliggende registreringer og kartlegginger, samt supplerende registreringer og foto fra befaring. Kunnskapsinnhentingen baseres i hovedsak på materialer som er tilgjengelige i offentlige baser og informasjon fra kommune. I arbeidet er følgende hovedkilder benyttet:

- Bilder fra befaring, Multiconsult
- Miljødirektoratets Naturbase
- NiN landskap. Artsdatabanken. Natur i Norge landskapstyper
- Norgeskart
- Mapant
- 3D modell
- ut.no

4.1.3 Influensområde

Planområdet er en del av et større influensområde.
Influensområdet er noe større enn planområdet. Influensområdet avgrenses av områder rundt der folk oppholder seg og der de planlagte hyttene kan ses/oppleves fra ulike standpunkt der folk bor eller oppholder seg i friluftssammenheng. Influensområdet vil derfor omhandle friluftsområder rundt selve planområdet, både ute på Røsvatnet og fra landområdet på andre siden av vatnet, samt fra enkelte fjelltopper rundt. Mennesket sin opplevelse av landskapet skal utredes i fagtema Landskapsbilde, og inngår

den delen av konsekvensutredningen. Influensområdet vurderes til å være det samme for både landskapsbilde og for friluftsliv.

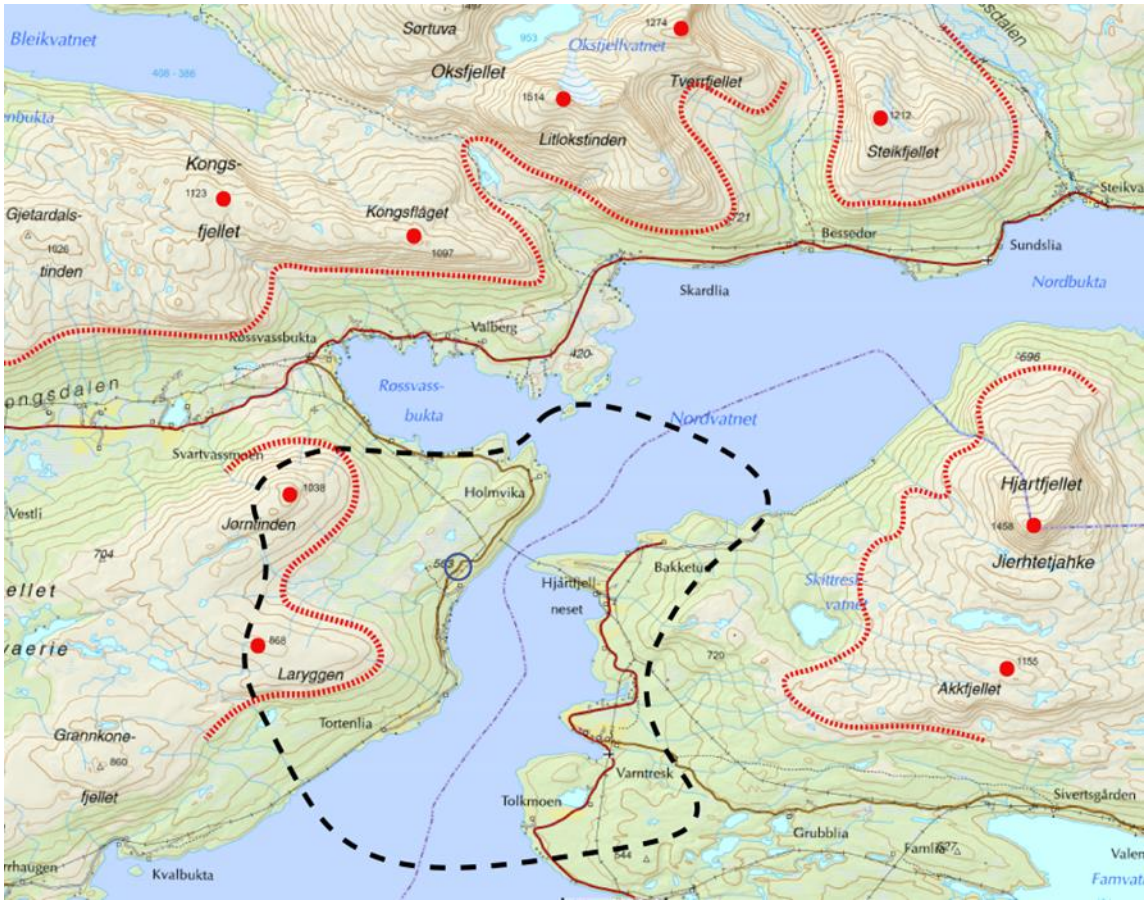

Figur 4-1. Influensområdet vurderes til å være det samme for friluftsliv som for landskapsbildet. Se avgrensning med svart stiplet strek.

4.1.4 *Besvarelse av planprogram*

Tiltaket innebærer fysisk påvirkning på et relativt lite areal på land som i moderat grad allerede er påvirket av menneskelig aktivitet gjennom vegutbygging, høyspentlinjer og hytter.

Vurderingene under dette temaet omhandler og forholder seg i all hovedsak til kommunens egen verdivurdering av friluftsliv, hentet fra registrering i Naturbasen.

Planområdet berører ikke direkte områder med spesiell verdi for friluftslivet. Planområdet omfatter kystlinjen og deler av i Røssvassbukta, men berører ikke selve sjøområdet. Planarbeidet berører statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen og regional kystsoneplan da det ligger ved sjøen.

4.2 Verdi, påvirkning og konsekvens for delområder

4.2.1 *Verdi*

Et søk på ut.no sitt kart, der populære turer i området er markert, viser at det hovedsakelig bare er nord i kommunen, i fjellområdene, det er markert «vanlige» og mest brukte turer. I tillegg vil naturligvis vegene i området brukes til turgåing, løping og sykling. Denne brukes anses å være lav.

Det er ingen etablerte stitraseer for turbruk i eller i nærheten av planområdet. Planområdet ligger ved foten av Jørntinden, men verken turkart.no eller mapant.no viser etablerte turstier mellom tinden og planområdet og eller Røssvatnet. Selve planområdet vurderes til å ha liten verdi som friluftsområde. Røssvastnet, rett øst for planområdet brukes noe til friluftsaktivitet på sjø (fiske og båtutfart) og vurderes til å ha noe verdi.

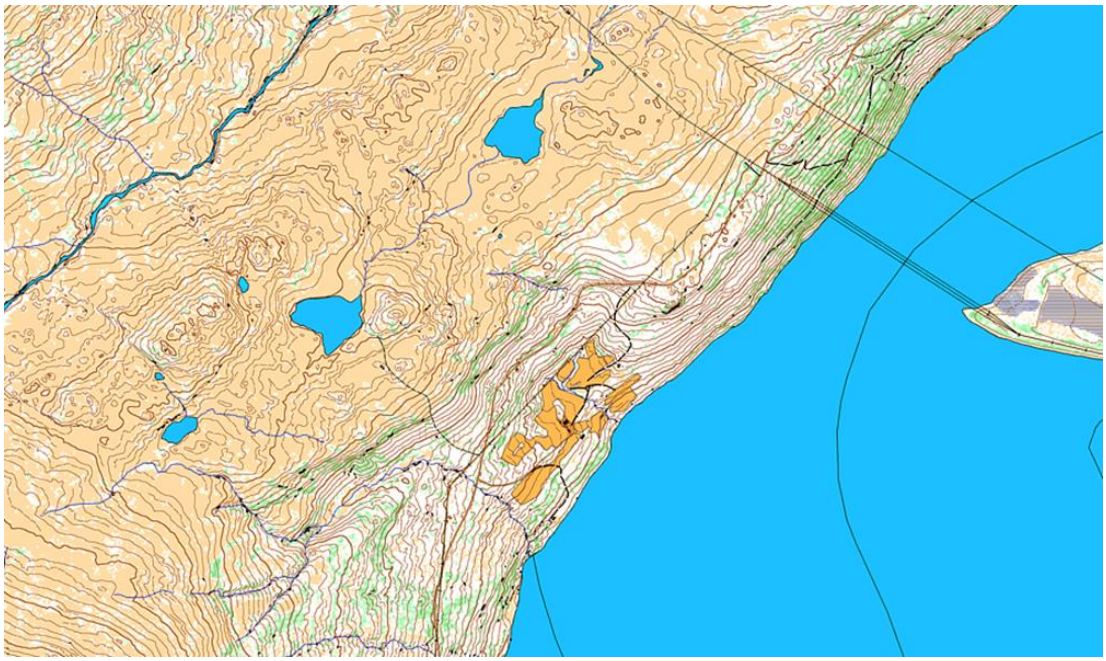

Figur 4-2: Kart fra Mapant viser at det ikke er registrerte turstitraseer i planområdet eller i umiddelbar nærhet. Det er for øvrig en traktorveg/driftsveg fra Stubbliveien og ned til innmarka rundt gårdsbruket på Sundsåsen.

Planområdet grenser til og overlapper noe et registret friluftsområde, Jørntinden, som er definert som et utfartsområde i Hemnes kommune.

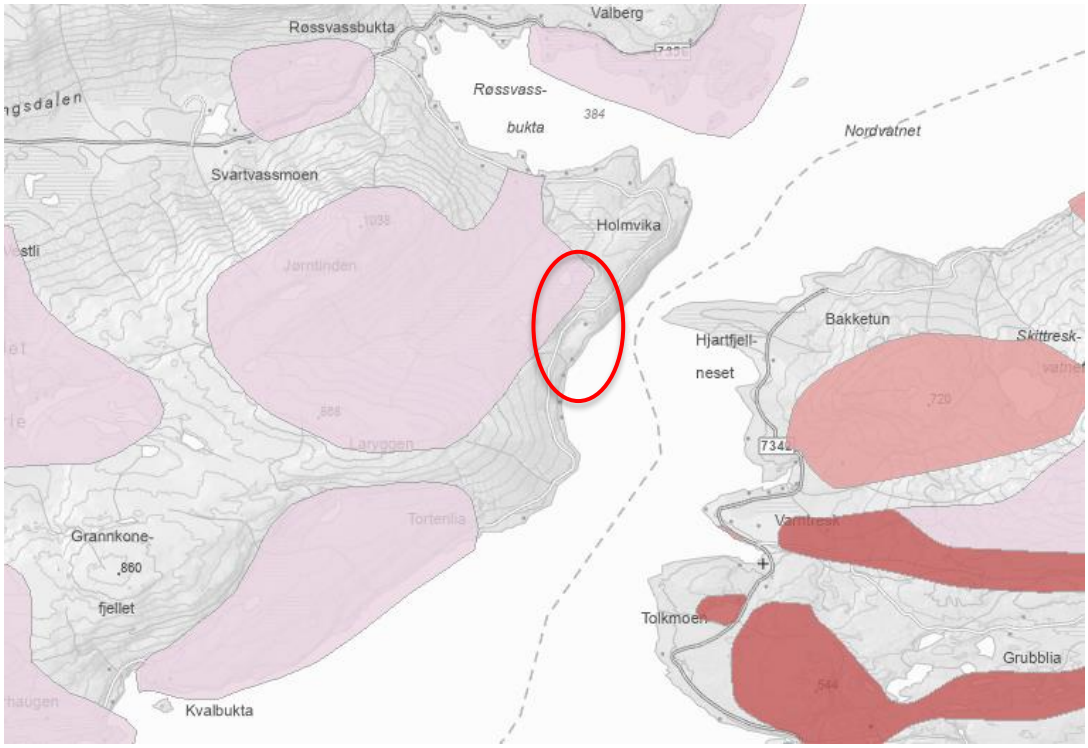

Figur 4-3: kart som viser utsnitt fra Naturbasen, der registrerte friluftsområder er definert rundt planområdet. Rød sirkel viser planområdets beliggenhet.

Det ligger ingen andre definerte friluftsområder innenfor plangrensen, men som vist i kartet over er det registrert friluftsområder i Naturbase.no både nord og øst for planområdet. Disse områdene er registrert og kartlagte av kommunen etter følgende skala:

Områdeverdi
- Svært viktig friluftslivsområde
- Viktig friluftslivsområde
- Registrert friluftslivsområde
- Ikke verdisatt friluftslivsområde

Datasettet viser områder som er kartlagt og verdsatt etter metodikken i Miljødirektoratets veileder M98-2013 Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Formålet med datasettet er å gi en oversikt over områder som er viktige for allmennhetens friluftsliv, og at det skal være lett å redegjøre for hvilke vurderinger og kriterier som er lagt til grunn for arbeidet og det ferdige produktet.
Alle de andre områdene, unntatt Jørntinden, vurderes til å ligge så langt unna planområdet, at de ikke tas med i denne vurderingen ift konsekvens for friluftslivet.

Jørntinden:

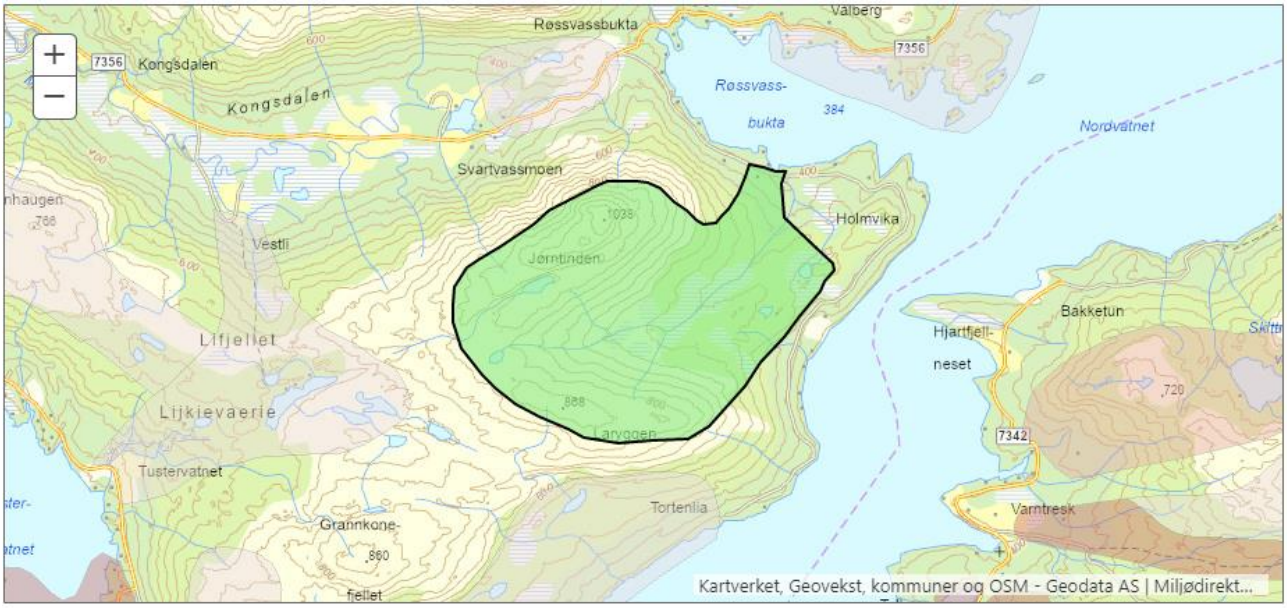

Området er et registrert friluftsområde som er definert som et utfartsområde som dekker Jørntinden og et slakt dalføre med bjørkeskog sør for Jørntinden. Området blir noe eller aldri brukt. Både tilgjengelighet og egnethet er vurdert til å være ganske dårlig, selv om potensiell bruk er vurdert til å være ganske stor.

Området har **noe verdi** som friluftsområde, men blir ikke direkte berørt av tiltaket. Det anses heller ikke at nye hytter vil påvirke friluftsopplevelsen fra området, da avstanden er for stor. Konsekvensen vurderes til å være **ubetydelig** både for 0-alternativet og for alternativ 1.

4.2.2 Vurdering av påvirkning og konsekvens for selve planområdet

Tiltakets grad av påvirkning vurderes ut ifra opplevelseskvalitet, areal/omfang, tilgjengelighet/barriere, bruk av området og lydbilde.
Planområdet brukes i dag ikke spesifikt som friluftsområde, men hyttebrukere i området bruker naturligvis området i friluftssammenheng, både på land og i sjø.

Området oppfattes pr. dags dato som stille og naturtro. Etablering av flere hytter i det aktuelle planområdet vil ikke endre på denne oppfattelsen. Det er bebyggelse av hytter i umiddelbar nærhet og i omkringliggende områder fra før og ingen nye hytter vil berøre de registrerte friluftsområdene i nærheten.

Hyttene vil kunne ses tydelig fra noen av friluftsområdene og ved å holde en viss avstand fra sjøkanten, vil man heller ikke forringe friluftsopplevelsen fra båt eller annet ute på sjøen.
Friluftsområdets opplevelseskvalitet vurderes til å være ubetydelig endret av tiltaket.

Tiltakene med å bygge nye hytter vil ikke beslaglegge noen registrerte eller definerte sammenhengende friluftsområder.

Dagens bilveger som også kan brukes til gåing, løping og sykling vil fortsatt være tilgjengelige ved etablering av hytter. Noe økt trafikk på vegen vil ikke medføre redusert tilgjengelighet eller barriere. Tiltaket vurderes til å ha ubetydelig endring for tilgjengeligheten.

Området brukes ikke i vesentlig grad til friluftsaktivitet og området beskrives i dag som naturtro og stille. Tiltakets påvirkning på lydbilde vil ikke bli endret gjennom hytteutbygging.

Ca. 18 nye hytter i det aktuelle området vurderes til å gi en samlet påvirkningsgrad som er uten betydning – ingen endring for friluftslivet i området.

Konsekvensen fastsettes ved å sammenholde opplysninger/vurderinger om det berørte temaets verdi og omfanget av tiltakets virkning. Med konsekvens menes de fordeler og ulemper tiltaket vil medføre i forhold til alternativ 0. Alternativ 0 har begrensede eller ingen konsekvenser.

Nye hytter og tilhørende infrastruktur vil ikke påvirke friluftslivet nevneverdig. Ettersom områdene i planområdet eller i umiddelbar nærhet av planområdet ikke brukes aktivt i friluftssammenheng, vil heller ikke opplevelsen i friluftssammenheng bli forringet. Man kan også vurdere anlegging av nye hytter i dette området som positivt for friluftslivet. Flere kan få mulighet til å være og bo på hytta si i fritida der de kan få mulighet til å utøve friluftsliv både i skog, på fjell og på sjø i umiddelbar nærhet.

Delområde	Verdi	Alt. 0	Alt. 1
Jørntinden	Noe	0	0
Røsvanet	Noe	0	0
Avveining		Har pr. definisjon ingen konsekvens	Vil ikke ha noen negativ konsekvens på det som er definert som friluftslivsverdier i eller i nærheten av planområdet
Samlet vurdering		**Ingen negativ konsekvens**	**Ingen konsekvens**
Rangering		1	1
Forklaring til rangering		Får ingen konsekvenser	Tiltaket vil ikke gi negative konsekvenser for friluftslivet, men tomter og hytter bør plasseres slik at de ivaretar strandsonen og slik at det blir naturlige nærfriluftsområder for hytteeierne rundt hyttetomtene. For friluftsopplevelsen bør også hyttene plasseres godt i landskapet mhp

Delområde	Verdi	Alt. 0	Alt. 1
			friluftsopplevelsen fra Røssvassbukta spesielt.

Det er i utgangspunktet ingen eller svært liten forskjell på 0-alternativet og alternativ 1. Det er kun antall hytter som vil økes i alternativ 1. Inngrepet vil bli samlet innenfor et svært avgrenset område og vil ikke påvirke noen verdifulle friluftsområder i vesentlig grad. Inngrep i landskap og terreng må utføres så skånsomt som mulig for å redusere nær- og fjernvirkningen av hytter og inngrep i naturen mhp friluftslivsutøvelsen på Sundsåsen og eller i nærheten.

Ved å bygge flere hytter i dette området vil det også gi mulighet for flere mennesker til opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse, noe som også kan vurderes som positivt for friluftsliv og folkehelse.

5 Naturmangfold

5.1 Planprogram og utredningskrav

I fastsatt planprogram for fagtema friluftsliv er det beskrevet følgende:

«*Konsekvensutredningen vil belyse i hvilken grad den foreslåtte arealbruken påvirker naturmangfoldet ut fra kjent kunnskap. Det vil legges spesielt vekt på nasjonalt og regionalt verdifullt naturmangfold.*

Konsekvensutredningen vil belyse de generelle prinsippene for bærekraftig bruk i naturmangfoldloven (§§ 8 – 12), inkludert en vurdering av samla belastning. De foreslåtte tiltakene vil også vurderes i forhold til forvaltningsmålene for naturtyper og arter (§§ 4 og 5)».

5.2 Gjeldende lovgivning

Planarbeidet utløser krav til planprogram og konsekvensutredning etter Forskrift om konsekvensutredning § 6 (bokstav b nummer 25), da det skal legges til rette for nye fritidsboligområder som ikke er i samsvar med overordnet plan.

§§ 17-24 i forskrift om konsekvensutredninger stiller nærmere krav til innholdet i konsekvensutredningen og omtaler generelle krav, overordnede planer, beskrivelse av planen eller tiltaket, beskrivelse av miljøtilstanden, beskrivelse av faktorer som kan bli påvirket og vurdering av vesentlig virkninger for miljø og samfunn, metode, kilder og usikkerhet, forebygging av virkninger samt innleggelse av data i databaser.

Grunnlovens miljøparagraf (§ 112) poengterer viktigheten av å bevare et miljø som sikrer biologisk mangfold. Dette er det spesielt vist til i naturmangfoldloven og vannforskriften. Naturmangfoldloven har som hovedformål å ta vare på naturens mangfold og de økologiske prosessene gjennom bærekraftig bruk og vern, og loven regulerer forvaltning av arter, områdevern, fremmede organismer, utvalgte naturtyper og prioriterte arter samt setter krav til aktsomhet (§ 6 og § 28). Vannforskriftens miljømål inkluderer at vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse og videre ha minst godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand (§ 4).

I henhold til naturmangfoldloven §§ 11-12 og vannforskriften § 12 skal økologisk tilstand beskyttes mot forringelse. Det betyr at om man først og fremst ikke skal berøre naturverdier, men om dette er uunngåelig, må man gjennomføre nødvendige grep for å unngå alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. I henhold til vannforskriften skal tilstand i vassdrag være tilsvarende før inngrep (og helst forbedres og gjenopprettes slik at de har minst god tilstand). I henhold til naturmangfoldloven og forskrift om fremmede organismer skal man opptre aktsomt og ikke utføre tiltak som sprer fremmede organismer.

Vannressurslovens § 22 krever at kantvegetasjonen forvaltes slik at arter og naturlige prosesser opprettholdes. Plan – og bygningslovens §1-8 sier at det i 100-metersbeltet langs sjø og vassdrag «skal tas særlig hensyn til natur – og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Konsekvensutredninger skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon (Forskrift om konsekvensutredninger, § 17).

5.3 Metode og datagrunnlag

Konsekvensvurderingen er basert på tilgjengelig allerede eksisterende data (listet under).

Konsekvensvurderingen for tema naturmangfold er basert på følgende kilder:

- Naturbase (Miljødirektoratet)
- Artskart (Artsdatabanken)
- Økologisk grunnkart (Artsdatabanken)
- Vann-nett (Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE))
- NiN-web (Miljødirektoratet)
- Norges geologiske undersøkelse (NGU)
- Innspill fra Nordland fylkeskommune og Statsforvalteren i Nordland
- Samtaler med Hemnes kommune
- Faktaark Røssvatnet (Norsk institutt for naturforskning (NiNA)).
- Norge i bilder (Statens vegvesen, Norsk institutt for Bioøkonomi (NIBIO) og Statens kartverk)).
- Finn kart (karttjeneste fra finn.no)

Artskart fra Artsdatabanken ble søkt for funn i desember 2022, hvor det ikke foreligger noen funn for det aktuelle området.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes til å være mangelfullt, da området er lite kartlagt og det foreligger få registreringer. Kunnskapsgrunnlaget er ikke tilstrekkelig til å utarbeide en fullstendig konsekvensutredning etter Miljødirektoratets veileder. For en fullstendig konsekvensutredning er det nødvendig med kartlegging med hensyn til naturmangfold.

5.4 Områdebeskrivelse og verdivurdering

5.4.1 Naturgrunnlag

Planområdet ligger i nordboreal sone (nordlig bar – og bjørkeskogssone), i svak oseanisk seksjon (økologiske grunnkart). Den nordboreale sonen karakterers ved bjørkeskog og lavvoksende barskog, samt myrarealer (Moen, 1998). Den svakt oseaniske seksjonen preges av et svakt oseanisk klima med årsnedbør på 800-1500 mm og middels snødekke (Moen, 1998).

Området består for det meste av åpen bjørkeskog, slik det ser ut fra flybilder og bilder fra befaring (befaringen ble gjort i forbindelse med andre tema enn naturmangfold) (se Figur 5-1, Figur 5-4 og Figur 5-5). Ut ifra flybilder ser det ut til at det er noe myr. Tidligere tiltak i området er Stubbliveien (grusveg) og kraftledning. Utenfor planområdet ligger et gårdsbruk.

Figur 5-1: Flyfoto over området med planområdet marker med rød stiplet linje. Foto: geodata AS

Fjellområdet vest for planområdet er registrert som kalkrike områder i fjellet etter DN Håndbok 13 (Økologiske grunnkart, Artsdatabanken). Berggrunnen i området består av dolomittmarmor, granatglimmerskifer og granittisk gneis (se Figur 5-3). Dolomittmarmor er den dominerende bergarten i området, og denne gir opphav til rik vegetasjon. Løsmassene i området består hovedsakelig av forvitringsmateriale i tillegg til morenemateriale i tynt dekke, samt myr og torv (økologiske grunnkart). I områder med dolomitt i berggrunnen og tynt jorddekke kan det oppstå en spesiell vegetasjon med kalkkrevende arter. Med løsmasser som gir god vanntransport kan det dannes produktiv mark med høyt artsmangfold (Haugen et al., 2007). Ut ifra bilder tatt ved befaring av området er det stedvis eldre bjørkeskog med høgstaudevegetasjon, som indikerer kalkrik vegetasjon (se Figur 5-6).

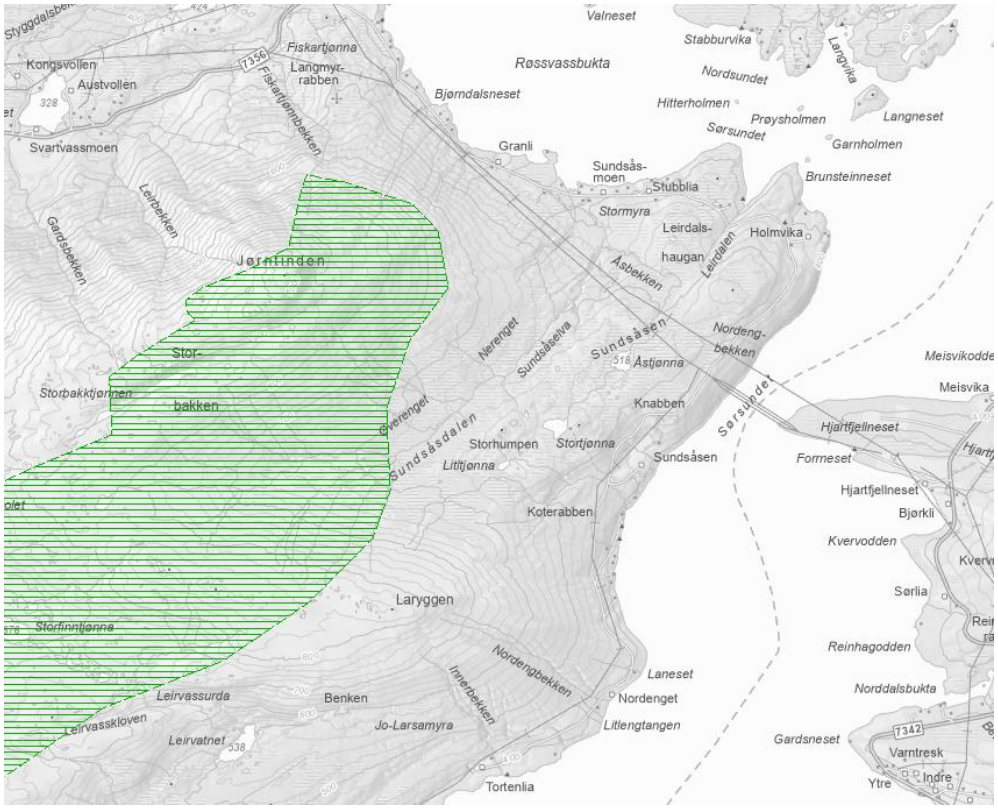

Figur 5-2: Kalkrike områder i fjellet i henhold til DN Håndbok 13 markert i grønt. Skjermdump fra Naturbase.

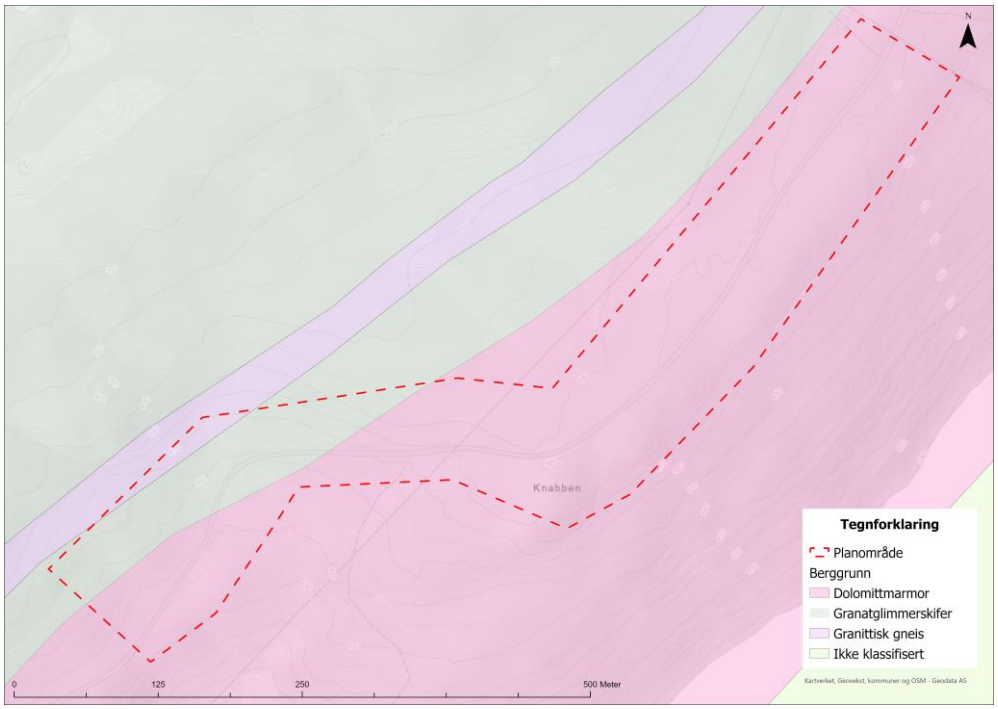

Figur 5-3: Berggrunnen i området. Det rosa området er dolomittmarkmor, en kalkrik bergart som gir grunnlag for rik vegetasjon.

Det er få registreringer av naturverdier i området. Det eneste som er registrert av arealer er et jordbruksareal sør-øst for planområdet. Dette er både fulldyrka jord og innmarksbeite (økologiske grunnkart). Med hensyn til den stedvis rike vegetasjonen, at det beites i området og at det har vært lange tradisjoner for slått i utmarka her, er det sannsynlig at det kan være naturtyper her som er knyttet til jordbruket. Flere slike naturtyper er av spesiell forvaltningsinteresse. Området er merket

som reinbeiteområde i Kilden (NIBIO) og beites også i noen grad av sau (Hemnes kommune). Dette har betydning for artsmangfoldet og kan også gi opphav til kulturbetingede naturtyper.

Bilder fra området tatt ved befaring viser rik vegetasjon med arter knyttet til kulturlandskap, som ballblom og tyrihjelm (Figur 5-4 og Figur 5-5).

Figur 5-4: Åpen bjørkeskog med ballblom (runde gule blomster) som er en typisk kulturmarksart.

Figur 5-5: Fleraldret bjørkeskog med bunnvegetasjon med blant annet ballblom som er knyttet til beitemark og rikere vegetasjon. Eldre steingjerder tyder på at området tidligere har vært i bruk som beitemark. Området er i dag beitet av tamrein og sau

Figur 5-6: Hyttene er planlagt tilknyttet grusveien som går gjennom området. På begge sider av veien er vises rik vegetasjon, med blant annet høgstauden tyrihjelm som trives på kalkrik mark og er knyttet til kulturmark.

Planområdet heller ned mot Røssvatnet. Dette er et vann med god økologisk verdi, ifølge vannnett. I forbindelse med undersøkelser foretatt av NINA (Norsk institutt for naturforskning) er det en god røyebestand her, samt registreringer av to krepsearter som ikke er vanlige i Norge (NINA, 2016). Innsjøen er også drikkevannskilde til deler av kommunen (Hemnes kommune).

5.4.2 Arter inkludert landskapsøkologiske funksjonsområder

Det er ingen registrerte arter i området, men området består av landskapselementer og områder som er verdifulle funksjonsområder for fugler og pattedyr. Funksjonsområder er listet sammen med andre identifiserte verdier i

Tabell 1.

5.4.3 Naturtyper

Det er ikke registrert noen utvalgte eller rødlistede naturtyper i området. Den kalkrike berggrunnen gir opphav til rike naturtyper. Beiting og tradisjon for slått gir grunnlag for semi-naturlige naturtyper, hvor en del er rødlistede eller utvalgte naturtyper. Bilder fra området viser bjørkeskog med rik vegetasjon som kan passe overens med den utvalgte naturtypen kalkbjørkeskog. Beite, tradisjon for slått og nærhet til gårdsbruk tilsier at det kan være semi-naturlige naturtyper i området, som semi-naturlig eng, som er en rødlistet naturtype i kategorien VU – sårbar. Dette er ikke mulig å fastslå uten oppfølgende kartlegging. Det antas at slik vegetasjon kan finnes over hele området hvor det er rik berggrunn og på myrene som historisk sett kan ha blitt slått.

5.4.4 *Fremmede arter*

Fremmede skadelige arter er arter som opptrer utenfor sitt naturlige utbredelsesområde og som fortrenger stedegen vegetasjon. Dette utgjør en trussel mot naturmangfoldet og kan være med på å forringe sårbare naturtyper. Det er ingen observasjoner av fremmedarter i tilknytning til planområdet, men det er sannsynlig at det kan finnes fremmede arter her, spesielt i tilknytning til eksisterende boliger og hytter. Forskrift om fremmede organismer §18 stiller krav til aktsomhet i forbindelse med tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer. All virksomhet som medfører graving og flytting av jordmasser utgjør en risiko for spredning av fremmede arter. Det anbefales at det utføres kartlegging for å avdekke forekomst av arter og lage en plan for å forhindre videre spredning.

5.4.5 *Landskapsøkologiske funksjonsområder*

Landskapsøkologiske funksjonsområder er i M-1941 (Miljødirektoratet 2020) definert som følgende:

- *Viktige arealer for naturmangfold, bundet sammen av områder med naturkvaliteter som legger til rette for vandring eller spredning, også kalt økologisk flyt, mellom disse.*
- *Landskapsøkologiske funksjonsområder som bidrar til å bevare levedyktige bestander av arter gjennom flyt av gener eller individer mellom leveområder.*
- *Arealer og landskapselementer som har særlig betydning som formerings-, oppvekst- og forflytningsområder for arter og deres langsiktige overlevelse eller som viktige områder for sentrale økologiske prosesser. Et nettverk av viktige leveområder og forbindelsene mellom dem er viktig for å ivareta naturmangfoldet av arter og økosystemfunksjoner over tid innen et landskap eller større område.*
- *Landskapsøkologiske funksjonsområder faller inn under definisjonen av grønn infrastruktur, etter Stortingsmelding 14 (2015-2016).*

Store deler av området ser ut til å bestå av mer eller mindre uberørt natur som fungerer både som habitat og spredningsveier for en rekke arter.

Identifiserte naturverdier er oppsummert og beskrevet i

Tabell 1.

Tabell 1: Oppsummering og beskrivelser av naturverdier i området. Verdi er gitt etter et føre-var prinsipp og ut ifra tilgjengelig informasjon.

Delområde/funksjonsområde	Beskrivelse og verdi	Samlet tilstand/verdi
1 Myrareal	• Leverandør av flere økosystemtjenester, f.eks.	**Svært stor verdi**

	flomhåndtering og karbonlagring • Habitat og funksjonsområde for blant annet insekter og fugler • Beite og tradisjon for myrslått gir opphav til semi-naturlig myr som er en truet naturtype (EN -sterkt truet) • God tilstand (basert på at myrene etter flyfoto virker å være intakte. I tillegg er det mulige semi-naturlige naturtyper) • Rødlistet naturtype (EN) gir **svært stor verdi**	
2 Beiteområde (tamrein og sau)	• Opphav til semi-naturlige (kulturbetingede) naturtyper • Biologisk mangfold – spredning av arter • God tilstand. Spesielt bjørkeskog på kalkrik mark er beskrevet som gode beiteområder. I tillegg gir beitingen grunnlag for semi-naturlige, truede naturtyper. • Rødlistet naturtype i kategorien sårbar (VU) gir **stor verdi**	**Stor verdi**
3 Kalkrik berggrunn	• Opphav til rike naturtyper, mulig rødlistede • Høy verdi for beitedyr (både husdyr og vilt) • God tilstand. Basert på bilder som viser frodig, kalkkrevende vegetasjon og området er beskrevet som gode beitemark (samtale med Hemnes kommune) • Rødlistet naturtype gir **stor verdi**	**Stor verdi**
4 Sammenhengende skog	• Funksjonsområde for en rekke dyr og fugler. • Mulighet til forflytning/spredning av arter. • God tilstand basert på større sammenhengende	**Noe verdi**

	områder med lite fragmentering. • Funksjonsområde for vanlige arter gir **noe verdi**	
5 Jordbruksareal med tilhørende kantsoner	• Jordbruksareal med kantsoner av bjørketrær og busker som gir gode leveområder for fugl og pattedyr, samt fungerer som korridorer (forflytnings – og spredningsveier) for slike artsgrupper. • Funksjonsområde for vanlige arter gir **noe verdi**	**Noe verdi**
6 Bekk med tilhørende kantsoner	• Kantsoner er viktige funksjonsområder for insekter og fugl, samt utgjør korridorer for pattedyr. • Buffer med hensyn til avrenning.	**Noe verdi**
7 Røssvatnet	• Regulert vann • God røyebestand med sannsynlig forekomst av ulike økologiske former av røye. Bestanden vurderes som god, men fåtallig, trolig som følge av reguleringen • Drikkevannskilde for deler av kommunen • Den økologiske tilstanden i vannet er vurdert til god (vann-nett). • God tilstand basert på tilstand in vann-nett, samt beskrivelser fra NINA (2016). • Mulig leveområde for sterkt truet art (EN) med moderat kvalitet gir **stor verdi**	**Stor verdi**

8 Bjørkeskog med høgstaudevegetasjon/ beitebetinget vegetasjon	• Høgstaudeskog med arter knyttet til semi-naturlige (kulturbetingede) naturtyper • Kalkindikatorer • Mulig hagemark, en rødlistet rødlistet naturtype i kategorien (VU- sårbar) • God tilstand basert på bilder med rik vegetasjon med høgstauder. Virker mer eller mindre intakt med unntak av Stubbliveien som går gjennom området. • Rødlistet naturtype i kategorien sårbar gir **middels verdi**	**Middels verdi**

5.5 Påvirkning og konsekvens

5.5.1 1-alternativet

Mulige virkninger av tiltaket på naturmangfold er beskrevet etter kjent informasjon om tiltaket og mulige verdier i området. Påvirkning er vurdert mot 0-alternativet, representert ved dagens situasjon (beskrevet i kap. 2). **Error! Reference source not found.** beskriver påvirkning/risiko tiltaket vil kunne ha på de identifiserte naturverdiene.

5.5.2 Konsekvenser i anleggsfasen og midlertidige anlegg

Omfang og plassering av midlertidige anleggsveier og riggområder er foreløpig ikke kjent. Utbygginger av hyttene med tilhørende adkomstveger vil kunne føre til midlertidige påvirkninger på naturmangfoldet med hensyn til støy og økt menneskelig aktivitet. Dette innebærer at sky arter av fugl og annet vilt vil kunne trekke bort fra de anleggsnære områdene i perioder med mye støyende anleggsaktivitet. Ulempene for fugl og annet vilt i anleggsfasen kan til en viss grad reduseres gjennom god timing av arbeid i nærområdet til sårbare arter (hvis hekkeområder for slike påvises i forkant av oppstarten på anleggsarbeidet). Midlertidige veier og riggområder vil også kunne påvirke naturmangfold, blant annet ved midlertidig arealbeslag, komprimering av jorda ved tunge kjøretøy, støv som virvles opp langs anleggsveier og slitasje på vegetasjon. Anleggsarbeid medfører risiko for avrenning og forurensning til bekker og Røssvatnet. Tiltak for å redusere konsekvensene for naturmangfoldet i anleggsfasen må beskrives nærmere i videre planarbeid (detaljprosjektering/detaljplan for miljø og landskap).

5.5.3 Konsekvenser i driftsfasen

Etablering av hyttefeltet med adkomstveger vil medføre fragmentering av et sammenhengende skogsareal og nedbygging av verdifull naturtype (kalkbjørkeskog, semi-naturlig eng, semi-naturlig myr). Økt aktivitet i området vil også kunne medføre begrenset ferdsel av naturlig tilhørende vilt og

fugl, uten at dette sannsynligvis påvirker bestandene negativt over tid. Et viktig tiltak vil være å unngå å bygge på myr, samt beholde kantsoner rundt bekker og jordbrukslandskap. Dette både for å sikre habitat og vandringsveier og for å hindre/begrense avrenning, erosjon og utslipp av karbon. Planområdet heller ned mot Røssvatnet og det vil være viktig at det utarbeides plan og eventuelle tiltak for å hindre forurensning. For å unngå forurensning fra hyttene må reguleringsbestemmelsene omfatte ivaretagelse av vann og avløp og håndtering av avfall. Påvirkning og konsekvens for hvert tema er listet i **Error! Reference source not found.**.

Tabell 2: Oppsummering av tiltakets konsekvens på delområdene.

Delområde/funksjons område	**Påvirkning/konsekvens**	**Konsekvensgrad**
Myrareal	**Anleggsfase:** Drenering av myr vil føre til utslipp av karbon. **Driftsfase:** Fragmentering vil medføre forringelse eller fullstendig tap av funksjonsområdet for insekt og fugl. Økt flomfare. Forringelse av område med svært stor verdi gir **Alvorlig miljøskade**	**Alvorlig miljøskade (---)**
Beiteområde (tamrein og sau) (Opphav til semi-naturlige naturtyper)	**Anleggsfase:** Støy, midlertidig arealbeslag **Driftsfase:** permanent arealbeslag, gjengroing og mindre biodiversitet Forringelse av område med stor verdi gir **betydelig miljøskade**	**Betydelig miljøskade (--)**
Kalkrik berggrunn	Tiltaket antas ikke å ville ha negativ påvirkning på berggrunnen i seg selv, men på mulige verdier knyttet til berggrunnen (rik vegetasjon).	**Betydelig miljøskade (--)**

	Anleggsfase: midlertidig arealbeslag, støy og økt menneskelig aktivitet som kan skremme vilt fugl og vilt knyttet til lokaliteten. **Driftsfase:** Fragmentering, forringelse av området, forringelse og/eller tap av funksjonsområdet for vilt Forringelse av område med stor verdi gir **betydelig miljøskade**	
Sammenhengende skog	**Anleggsfase:** midlertidig arealbeslag, støy og økt menneskelig aktivitet som kan skremme vilt fugl og vilt knyttet til lokaliteten. **Driftsfase:** Fragmentering av funksjonsområder og forflytningskorridorer for pattedyr og fugler. Forringelse av område med noe verdi gir **noe miljøskade**	**Noe miljøskade (-)**
Jordbruksareal med tilhørende kantsoner	Tiltaket antas ikke å ha betydelig effekt på selve jordbruksarealet, men kan ha innvirkning på kantsonene tilhørende jordbruksarealet og eventuelt kulturbetingede naturtyper rundt det gjeldende arealet. **Anleggsfase:** midlertidig arealbeslag, støy og økt menneskelig aktivitet som kan skremme vilt fugl og vilt knyttet til lokaliteten. **Driftsfase:** Fragmentering og forringelse av	**Noe miljøskade (-)**

	funksjonsområde for fugl og pattedyr Forringelse av område med noe verdi gir **noe miljøskade**	
Bekk med tilhørende kantsoner	Forringelse av område med noe verdi gir **noe miljøskade**	**Noe miljøskade (-)**
Røssvatnet	**Anleggsfase:** Forurensing, forringelse av drikkevannskilde **Driftsfase:** Forringelse av habitat for vannlevende organismer. Forringelse av drikkevannskilde. Noe forringelse av område med stor verdi gir **Noe miljøskade**	**Noe miljøskade (-)**
Bjørkeskog med høgstaude-vegetasjon/beitebeteing et vegetasjon	**Anleggsfase:** midlertidig arealbeslag. **Driftsfase:** Forringelse av potensielt rødlistet naturtype. Forringelse av funksjonsområder for vilt samt verdifullt område for husdyr. Fragmentering, forringelse og tap av areal. Reduksjon og tap av verdifullt beiteområde. Forringelse av område med middels verdi gir **Betydelig miljøskade**	**Betydelig miljøskade (--)**

5.5.4 Samlet konsekvens

Tabellen under oppsummerer den samlede konsekvensen ved tiltaket. Konsekvenser er vurdert etter et føre-var prinsipp og er basert på tilgjengelig kunnskap. Den samlede konsekvensgraden er vurdert til middels negativ konsekvens. Konsekvensene av tiltaket vil kunne reduseres dersom man unngår inngrep i områder med store verdier, for eksempel myr, og følger opp skadereduserende tiltak som beskrevet i kap. 5.5.3.

Delområde	Verdi	Alt. 0	Alt. 1
1. Myrareal	Svært stor	0	---
2. Beiteområde (tamrein og sau)	Stor	0	--
3. Kalkrik berggrunn	Stor	0	--
4. Sammenhengende skog	Noe	0	-
5. Jordbruksareal med tilhørende kantsoner	Noe	0	-
6. Bekk med tilhørende kantsoner	Noe	0	-
7. Røssvatnet	Stor	0	-
8. Bjørkeskog med høgstaudevegetasjon/ beitebetinget vegetasjon	Middels	0	--
9. Øvrige områder/ landskaps-økologisk funksjonsområde			
Avveining		Har pr. definisjon ingen konsekvens	Noe (-) til betydelig (--) miljøskade dominerer. Ett delområde med alvorlig miljøskade (---).
Samlet vurdering		**Ingen negativ konsekvens**	**Middels negativ konsekvens**
Rangering		1	2
Forklaring til rangering		Får ingen konsekvenser og rangeres som nummer én	Tiltaket vil kunne medføre betydelig skade på områder med mulig høy verdi (sårbare naturtyper/naturtyper med sentral økosystemfunksjon). Inngrep i myr vil gi alvorlig miljøskade.

5.5.5 Samlet belastning

I forbindelse med planlagt utbygging ved Røssvassbukta vil tiltaket ha en fragmenterende effekt på et større landskapsmessig nivå (se Figur 5-7). Statsforvalteren nevnte i sitt innspill til planen viktigheten av å se de to planene i sammenheng.

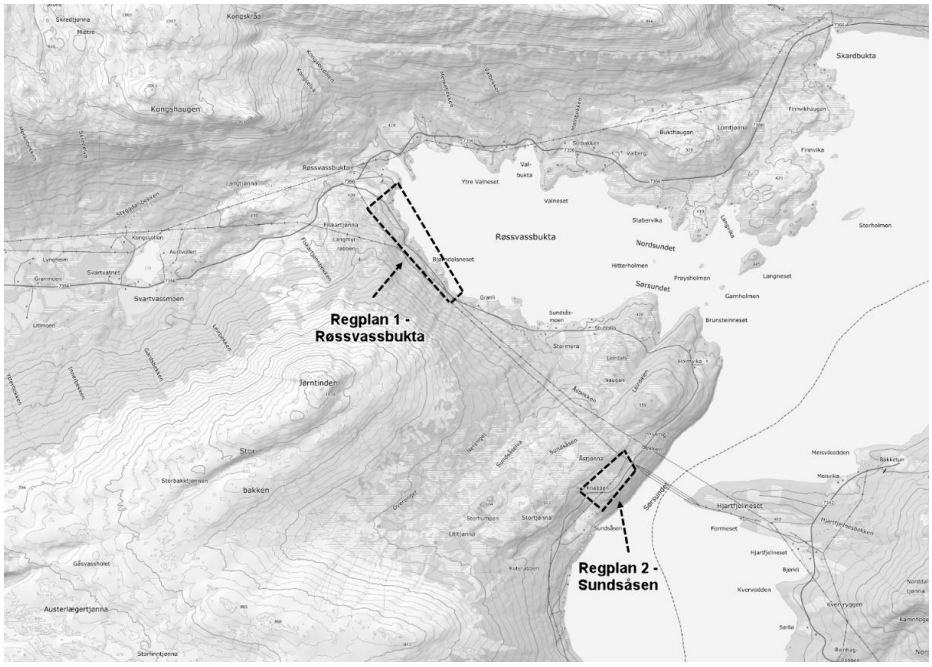

Figur 5-7: Oversikt over planområdene til henholdsvis Røssvassbukta og Sundsåsen.

6 Skadereduserende tiltak

Landskapsbilde

Hyttebygging og tilhørende infrastruktur vil føre til større terrenginngrep. Hyttetomtenes beliggenhet i landskapet med tilpassing mot eksisterende terreng, og revegetering av areal som blir berørt av tiltakene, er de tiltakene som vil ha størst effekt for å gi en god landskapstilpasning. Revegetering og gesimshøyde-begrensninger vil dempe det visuelle inntrykket.

Viktige tema av betydning for landskapsbilde i videre planlegging og prosjektering vil være:

- Det bør legges opp til sikring av eksisterende vegetasjon og sikring av strandsoner langs vann, elve- og bekkeløp.
- Naturlig revegetering skal benyttes som hovedprinsipp på sideterreng, men med 50% tilsåing av gress for flater der det er behov for rask revegetering for å begrense erosjon.
- Det skal tilstrebes å benytte norske stedegne arter, og de skal være naturlig hjemmehørende i det naturmiljøet de skal etableres.
- Hyttetomtenes plassering i landskapet vil ha mye å si for det visuelle inntrykket. Terrenginngrep skal begrenses, og hyttetomtene må tilpasses eksisterende terreng. Sprengning og skjæringer bør unngås.
- For at hyttene ikke skal bli alt for fremtredende i landskapet bør det settes en begrensing på byggehøyde, inntil 1,5 etasjer med mulighet for en hems på 0,5 etasje.
- Hyttene skal fremstå helhetlig og skal sammen med utomhusanlegg/anneks/bod ha gjennomført gode kvaliteter med hensyn på arkitektur og landskap. Fargebruken skal være avdempet, og i hovedsak mot den mørke delen av spekteret. Dette for å i størst mulig grad blende inn i landskapet.
- Torvtak eller tretak vil være foretrukket å benytte, og bør etterstrebes.
- Det skal søkes å begrense belysning ved å blant annet sikre at lyskilder alltid skal lyse inn mot Bygningene, og ikke føre til strøbelysning som gir lysforurensning. Lys opp mot horisonten, og belysning av et større areal fra én og samme lyskilde vil føre til negative konsekvenser for fauna, samt dyre- og plantelivet i området.

Utover dette er det ikke identifisert spesielle forhold som krever miljøoppfølging for tema landskapsbilde.

Friluftsliv

Det ansees i utgangspunktet ikke nødvendig å iverksette spesielle avbøtende tiltak annet enn å tilrettelegge for at hyttene ikke blir skjemmende eller til hinder for friluftsaktivitet på Røssvatnet og tilhørende nærområder på land.
For å sikre allmennheten tilgang til de ubebygde delene av arealene på østsiden av Stubbliveien, bør likevel ny bebyggelse søkes etablert i tilstrekkelig avstand fra strandlinjen (100-metersbeltet) og/eller konsentreres i mindre klynger. De fleste avbøtende tiltak nevnt gjennom de to andre tema i denne utredningen vil også være positive og avbøtende mhp det lokale friluftslivet i området.

Naturmangfold

For temaet naturmangfold vil følgende tiltak kunne redusere konsekvensene av en utbygging:

- Unngå plassering av hytter på myrareal og over bekker
- Plan for håndtering av forurensning
- Unngå nye vandringshinder i bekker
- Planlegging og utføring av anleggsarbeidet slik at det ikke kommer i konflikt med hekketid for fugl
- Kartlegging for å fastsette faktiske naturverdier i området og unngå disse
- Opparbeide anleggsområdet, riggområder og anleggsveier på en skånsom måte og ved sluttføring reetablere vegetasjonen med stedegen vegetasjon.
- Det bør utføres en kartlegging av fremmede plantearter i området før oppstart av anleggs- og grave-arbeid slik at det kan utarbeides en instruks for håndtering av masser med innhold av fremmede arter.
- Bekker med tilhørende kantsoner og strandsone må ivaretas.
- For å unngå forurensning fra hyttene må reguleringsbestemmelsene omfatte ivaretagelse og håndtering av vann og avløp og håndtering av avfall.

Listen er ikke uttømmende. Disse tiltakene, og evt. ytterligere tiltak, vil bli nærmere vurdert og fastlagt i videre planarbeid.

7 Vurdering av usikkerhet og oppfølgende undersøkelser

Planområdet er ikke befart i forbindelse med utredningen for tema naturmangfold. Datagrunnlaget er basert på eksisterende kunnskap fra tilgjengelige databaser, samt samtaler med Hemnes kommune. Det er lite informasjon tilgjengelig i offentlige databaser. Området er ikke kartlagt etter NiN – metodikk eller DN Håndbok 13 og det er svært få artsregistreringer i området. Det er ikke gjennomført befaring med kartlegging av fugl, vilt eller andre arter i området, og det er få observasjoner i området i Artskart. Det er usikkerhet knyttet til vilttrekk for hjortedyr da det er få slike registreringer. Datagrunnlaget anses som mangelfullt, og ikke tilstrekkelig til å kunne utarbeide en fullstendig konsekvensutredning. Det er usikkerhet knyttet til virkninger knyttet anleggsfasen da anleggsveger og riggplasser ennå ikke er prosjektert. Samlet sett vurderes usikkerheten til ganske stor.

Det bør gjennomføres kartlegging av naturtyper, fugl og fremmede arter i området for å fastslå faktiske naturverdier i området og eventuelt utarbeide plan for å hindre spredning av fremmede arter. Det bør også foretas en undersøkelse av bekkene i området i form av bunndyrprøver og el-fiske.

8 Referanser

- 10240037-02-PLAN-NOT-001 Planinitiativ Sundsåsen – detaljregulering hytteutbygging
- 10240037-02-PLAN-RAP-002 Forslag til planprogram for Detaljregulering for Sundsåsen PlanID 1832 1006, Hemnes kommune
- Innspill - varsel om oppstart og høring av planprogram for Sundsåsen - Hemnes kommune
- Høringsuttalelse - oppstart - reguleringsplan - Sundsåsen - 156/1 – Hemnes